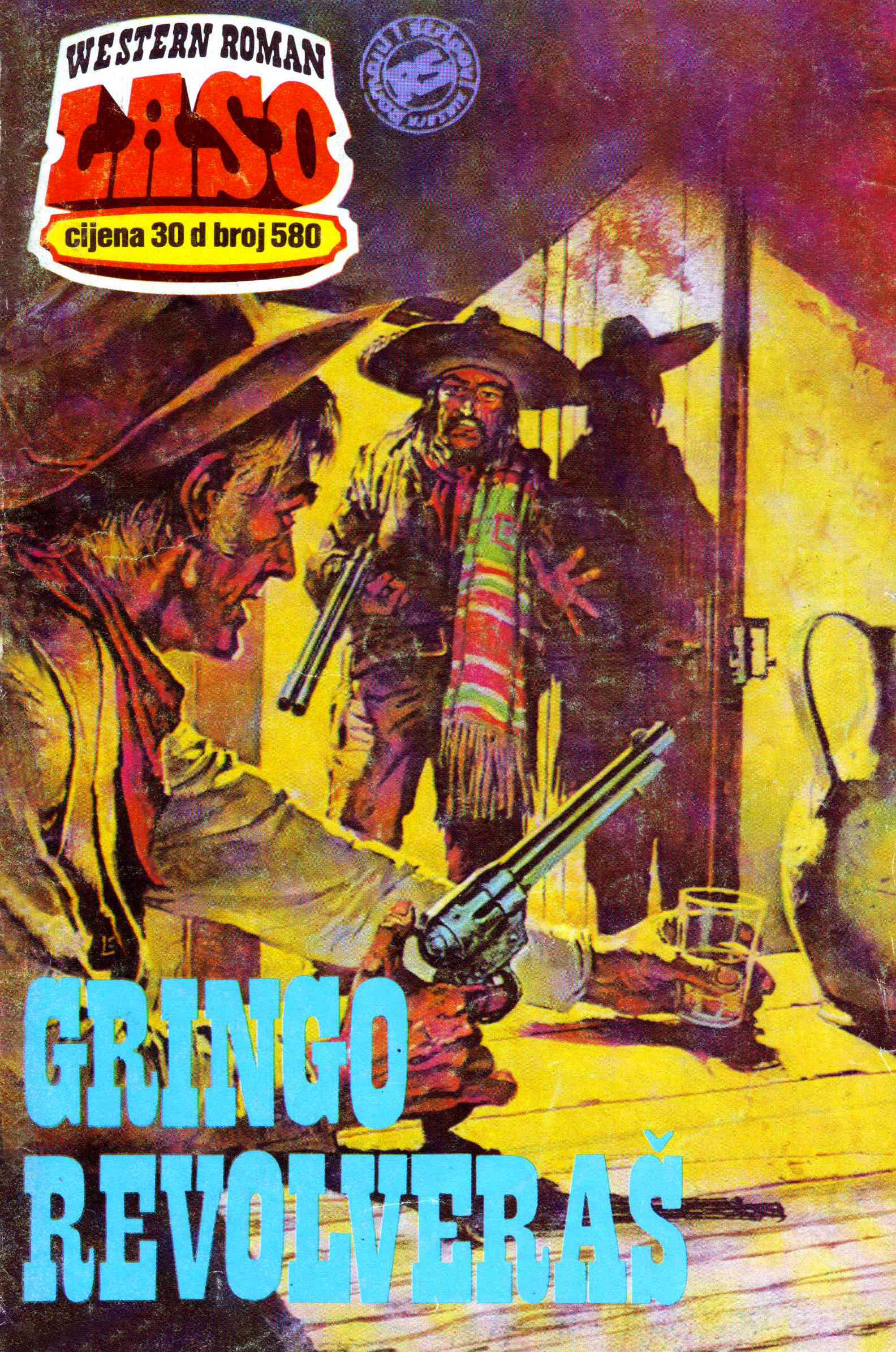

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 30 d broj 580

GRINGO REVOLVERAŠ

Stack Sutton

GRINGO REVOLVERAŠ

Glavni i odgovorni urednik
MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: SOUR „Vjesnik“ (predsjednik Poslovodnog odbora **Marinko Gruić**) – RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. (direktor **Milan Bekić**) – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (direktor **Sead Saračević**).

Tisak: RO Štamparska djelatnost SOUR „Vjesnik“, n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o, OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije „Romani i stripovi“: **prof. dr Adolf Dragičević**

Uređivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Marcel Čukli** („Laso“), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke „Super strip“ i „Trag“), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašiček**, **Ana Župan-Bender** („Život“).

Redakcija: **Sonja Dunduš** (daktilograf), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Ana Poldo-Hrastović** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupač** (poslovni tajnik).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

LASO 580

STACK SUTTON: GRINGO REVOLVERAŠ

Naslov originala: **DER GRINGO-PISTOLERO**

Recenzija: **Neda Ormčikus**

Copyright: **Zauberkreis-Quelle**, posredstvom G.P.A., München

LASO 580 izlazi 23. 11. 1984.

I.

— Bueno, gringo, uhapšeni ste!

Leatherwood zagrize u cigaru i pogleda narednika i trojicu vojnika.

U kutu je sjedilo još nekoliko uniformiranih ljudi i jedan čovjek u civilu, koji je buljio u svoju čašu. Gostioničar se povukao u kuhinju.

Andy Perkins, Leatherwoodov drug, odmaknuo se nekoliko koraka od bara.

Narednik je nestrpljivo premještao težinu tijela s noge na nogu. Na rohavu licu pojavljivalo se crvenilo. Bio je to znak ljutnje.

— Što nam prigovarate? — zanimao se Leatherwood mirno. U sebi nije bio tako hladan, no nije mogao dokučiti što bi Meksikanci mogli znati o njemu i Andyju. Ta prije pola sata pregazili su rijeku.

Narednik počeo mljackati jezikom. Bio je snažan momak i imao je smiješno šiljat trbuh.

— Nedopušten ulazak u Meksiko — rekao je čerekajući se.

Kapetan Ortega htio bi razgovarati s vama. Hajde, pokrenite se. Ili hoćete da vam pomognem pri tom?

Cliff Leatherwood spusti kapke. Andyju i njemu preostao je samo jedan izlaz.

Do ulaza bijaše nekoliko koraka. Desno su bila dva kožom zastrta prozora, a iza bara vrata koja su vjerojatno vodila u dvorište. Ovdje je bila najbliža prilika za bijeg, ali na žalost također najupadljivija.

Leatherwood slegne ramenima, kao da je ravnodušan prema tome što se događa.

Narednikovo lice smirilo se. Desnim kažiprstom dao je znak da pođu za njim. Leatherwood kimne i korakne.

Tad je odjednom sagnuo glavu i napao. Ramenom je udario narednika u prsa i odbacio ga među ljude koji su stajali iza njega. Dok su vojnici teturali, napao je i Andy.

Andy udari jednoga vojnika. Leatherwood je gurao pred sobom narednika. Vojnici su se razmaknuli. Put prema izlazu bio je toga trenutka slobodan.

Leatherwood je opazio kako jedan vojnik skida s ramena pušku. Pokušao ga je dohvatiti, no spotakao se. Cijev se podizala. Kad je bila u visini

slabina, uhvatio je Andy Meksi-

kanca i trgnuo ga prema sebi. Pesnicom ga je udario posred lica a koljenom u trbuh. Meksikanac je zastenjao i ispustio pušku. Ali uhvatio je Andyja za ruku i povukao ga za sobom na pod.

Netko je prišao Leatherwoodu s leđa i stegnuo ga za vrat. Leatherwood ispruži ruke i obadvjema šakama uhvati masnu kosu. Naglo se sagnuo i bacio napadača preko ramena.

Nečija šaka pogodila je Leatherwoodovo uho. Cigara mu je ispala iz usta. Zaplesao je oko vlastite osi i našao se pred meksičkim vojnikom.

Leatherwood sagne glavu i udari tjemenom u protivnikovu bradu. Čovjek je pao. Leatherwood se okrenuo, no netko ga je uhvatio za koljeno.

Kad je Leatherwood pogledao niz tijelo, narednik je upravo posizao za njegovim remenom. Udarac u nos spriječio ga je u tome i opružio ga po podu.

Nečiji dlan pljasnuo je preko Leatherwoodovih usta. Drugi ga je udarac pogodio u jagodicu. Zateturao je natraške. Bol mu je zamutila pogled i sljedeći pogodak osjetio je na čelu. Podigao je ruke da se zaštiti. Kad mu se pogled razbistrio, vidio je da ga napadaju dva vojnika.

Udarac u bradu zanio ga je tako da se kotrljao po podu krčme. Prsima je udario u stolac. Bol je razdirala svaki dje-lić tijela.

Uhvatio se za sjedalo nekog stolca. Kad je Meksikanac naletio, tresnuo ga je po zubima. Momak je pao. Leatherwood je

odmah udario stolcem drugoga po tjemenu.

Cliff Leatherwood ogledao se po gostionici. Dvojica vojnika ležala su na podu. Treći je sjedio korak desno lica zgrčena od bola.

Kod bara borio se Andy s dvojicom. Jedan ga je držao straga, dok je drugi obrađivao njegov trbuh.

Narednik se podigao na jedno koljeno. Gledao je u Leatherwooda. Nos mu bijaše gotovo spljošten, oči staklaste. S mukom se pokušavao uspraviti. Leatherwood pride i udari ga ljevicom u trbuh. Zatim ga je podigao i prebacio preko bara. S tupim uzdahom čovjek je pao među boce i čaše.

Leatherwood se okrenuo na peti i požurio prema dvojici koja su uklještila Andyja. Udario je onoga koji se priljepio za leđa. Čovjek je jauknuo i zalamatao rukama po zraku. Leatherwood ga je dokrajčio udarcem u želudac.

Drugoga je udario bridom dlana po zatiljku, uhvatio ga za ramena, okrenuo i zviznuo pesnicom pod bradu.

Dok je i sam padao, Leatherwood je opazio kako se iza bara pojavljuje okrvavljeno lice narednika. U desnoj ruci držao je vinsku bocu, spreman da zamahne i udari.

Leatherwood se sagnuo, no bio je prespor. Boca ga je pogodila u čelo. Grimizno svjetlo zastrlo je vid. Ustajao je ispruženih ruku poput mjesečara no u tami u koju je zapao nije mogao naći uporište.

Osjetivši da po njemu teče nešto hladno, počeo mu je ra-

ditu mozak. Kad mu se napokon razbistrio pogled, ležao je na dvjema vojničkim čizmama. Iznad njega bilo je narednikovo razbijeno lice, s očima iz kojih je izbijao bijes.

— Ustaj! — obrecnuo se Meksikanac.

Leatherwood se uspenrao na noge. Na mjestu gdje ga je pogodila boca žigala ga je bol. Lijevo oko gotovo se sasvim zatvorilo.

Na lijevoj strani pojavilo se lice Andyja Perkinsa. Jedan vojnik držao je puščanu cijev na njegovu trbuhu.

Vojnici koji nisu bili u službi dahtali su od napora borbe u kojoj su i oni sudjelovali. Jedan je na prsima pridržavao slomljenu ruku.

Neki Meksikanac držao je na puščanom nišanu Leatherwooda, promatrajući kako mu krv teče po licu.

Unatoč svemu, Leatherwood je opazio da je civil nestao.

Narednik je pošao prema vratima.

Leatherwood i Perkins teturali su za njim.

Leatherwoodova glava htjela se raspasti u hod. Grmljavina ju je razarala. Morao je pripaziti na svaki korak. Pri tom se uvjeravao da će sve to proći i da neće pasti.

Središte Rija Verde tvorilo je tucet blata. Na istočnoj strani jedine ulice bila je bijelo okrećena kuća.

Narednik ih je vodio prema njoj. Nečije lice privirilo je oprezno kroz prozor bez zastora. Ispod neke tiende časkala su dva muškarca. Jedan pogled bio je dovoljan da nestanu u kući.

Kad su došli do bijelog zdanja, narednik je zaostao i gurnuo ih unutra.

Dok je narednik obavljao posao u susjednoj prostoriji, Leatherwood i Perkins zgurili su se na drvenoj klupi. Leatherwood se presavinuo zagnjurivši glavu među ruke oslonjene na koljena. Bio je omamljen. U ustima je osjećao mlak okus krvi i znoja.

Andy ga je neopazice počeo gurkati. Leatherwood podiže pogled. Narednik je stajao na vratima i otresao se:

— Hajde, ovamo!

Andy je krenuo. Cliff se vukao za njim.

Iza praznoga pisaćega stola sjedio je vitak čovjek s tankim brkom. Na naramenicama je imao oznake kapetana.

Kad su uhapšenici stali pred njim, odmjerio ih je crnim, bešćutnim očima, otvorio ladicu, izvukao cigarillo i pripalio ga šibicom.

— Znate li tko sam? — pitao je potežući dim.

Kad su uhapšenici mrzovoljno zanijekali, kapetan otpuhne dimni kolut i podiže noge na stol. Potplati bijahu sjajni, očito ulašteni.

— Grdna šteta — rekao je. — Da znate tko sam, štedjeli biste mi vrijeme, a sebi muke. Ja sam kapetan Viciente Ortega, oficir odgovoran za sigurnost u ovom kraju. Vjerujte mi da znam sve o vama. Znao sam to prije negoli su vas uveli ovamo. Htio bih se ophoditi s vama džentlmenски, no morate me shvatiti. Moja je odgovornost velika. Hoćete li iz ove sobe izići uspravni ili ćete

puzati, to ovisi o vašim odgovorima.

Ortega je zašutio. Pušio je cigaru i promatrao kako se dimni kolut penje prema stropu.

Poslije deset minuta kapetan je uzdahnuo.

— Pa, lijepo! Recite mi, zašto vas je El Indio poslao u Rio Verde?

Leatherwood prijede jezikom preko raspucalih usnica. Pogledao je Andyja i narednika, koji je stajao iza njega. Momak je držao u ruci velik štap i radoznalo je zurkao oko sebe.

— Ništa ne znamo — reče Leatherwood. — Došli smo preko rijeke da si priuštimo piće i da nademo djevojke.

Iza Leatherwoodovih leđa čuli su se koraci. Kapetan podigne ruku kao da nešto zabranjuje.

— Narednik Alvarez nije donio toljagu da se njome poštapa — rekao je. — Sljedeći put dopustit će mu da je upotrijebi. Da čujem, zašto vas je Manuel poslao u naše selo?

Andy promrši:

— Cliff govori istinu. Toga čovjeka uopće ne znamo.

Ponovo su se čuli koraci. I fićuk. Narednik Alvarez udario je Andyja po tjemenu. Andy je uzdahnuo i sklupčao se. Iz vlasišta je preko čela tekao bijel trag, uz koji se počela pojavljivati krv. Kapetan je kimnuo i narednik se vratio na svoje mjesto. Leatherwood je shvatio: moraju Ortegu uvjeriti da njima imena El Indio i Manuel ništa ne govore. I to se mora dogoditi brzo. Stručnjak kao što je Alvarez može toljagom raditi satima.

— Onda, zašto vas je poslao Manuel? — ponovio je kapetan Ortega.

— Ne znam o čemu govorite — reče Leatherwood.

Za taj odgovor dobio je udarac u križa. Bol je prodirala do korijena kose. Više nije shvaćao što govori kapetan. Prije negoli je shvatio da grize usnice, čudio se okusu krvi.

Ortega je odložio cigaru u pepeljaru.

— Jeste li vas dvojica sasvim ludi? — govorio je. — Manuelu nemate što dugovati. Ili možda vjerujete da vas on može spasiti od toga da visite na užetu?

Andy se opet uspravio.

— Cliff govori istinu — rekao je. — Jednostavno smo pregazili rijeku.?

Dobio je još jedan, poprečan udarac po glavi. Noge su mu se podmakle i pao je na pod. Ortega je gledao preko pisaćega stola. Stisnuo je usnice i mahnuo glavom.

— Odvuci ga! — zapovijedio je. — Ispitat ću ga poslije.

Dok je narednik vukao preko praga mlohavo Andyjevo tijelo, Ortega se bavio pripaljivanjem cigare.

— Mislim da si ti izdržljiviji. — rekao je Leatherwoodu. Ali, vjeruj mi da nisi dovoljno žilav. Hoćeš li reći da o zlatu ne znaš ništa?

Cliff nijemo zaniječe. Batine i umor smrvili su ga. Osjećao se kao prebijen pas. Kvruga na čelu žigala ga je. Stisnuo je pesnice, no pribrao se.

— Kad bih nešto znao o nekom zlatu, ne bih tratio vrijeme u Riju Verde — rekao je.

– Prije deset dana Manuel je zaskočio teklića iz Mexico Cityja i ugrabio više od deset tisuća. Kako se napad dogodio na mom području, ja snosim odgovornost. Budimo jasni: moram doći do toga zlata, a ti ćeš mi pomoći.

– Volio bih da mogu – reče Leatherwood. – Ali zašto me na svaki način hoćete povezati s tim Manuelom, o kojemu nemam pojma?

– Pobunjenici vrbuju ljude za borbu i nudaju stotinu dvadeset zlatnih pesosa na mjesec. Ti si pistolero i pripadaš Aprisinu čoporu. Reci, kad Manuelo namjerava nabaviti puške.

– Hm, neprestano se vrtite oko vruće kaše, amigo – reče Leatherwood. – Ne razumijem vas.

– Jasno je da pobunjenici žele zlatnicima pribaviti oružje. Ali zasad ne znam gdje se nalazi plijen. Kažeš li mi to pokupit ću ga. Ako mi pomogneš, nećeš požaliti. Znam kažnjavati, ali isto tako i nagradivati.

Leatherwood se zagledao u zid. Sad je od svega mogao stvoriti neku sliku. U to je vrijeme Meksikom još vladao Maksimilijan ali Benito Juarez borio se protiv njegove vlasti. Leatherwood je bio čuo da pobunjenici vrbuju plaćenike.

Iznadpisaćegastola kovitlao se duhanski dim i izazivao kod Leatherwooda želju da zapuši.

Ortega je ustao, potegnuo još jedan dim i zgazio opušak petom.

– Reci, kako se zoveš. – pitao je.

– Cliff Leatherwood.

– Aha! Reci onda i to, ako vas dvojica niste protivnikove uhode, zašto ste došli ovamo?

Za samim petama bila nam je rulja koja nas je htjela povješati. Izbor bijaše jednostavan: Rio Verde ili uže!

– S one strane rijeke traže vas dvojica?

– Da, u Teksasu.

– S vašom zemljom imamo ugovor o izručenju. Mogu ga lako primijeniti.

– I to bi bilo bolje nego da nas vješa rulja. Ili da budmo jednostavno postavljeni pred zid i smaknuti. Slušajte, amigo, mene ta ovdašnja revolucija ne zanima. Dovoljno mi je vlastitih briga.

Ortega se spustio u naslonjač. Podigao je noge na stol i promatrao vrhove čizama.

– Točno je da ste došli preko rijeke i da su vam konji bili zapjenjeni. Ali zašto ste se opirali naredniku? – pitao je.

– Bojali smo se da nas ne vrati progoniteljima.

– Aha. Dobro, ako ne radite za pobunjenike, zašto ne biste za mene?

– Je li to ponuda?

– Pa, to zlato moram vratiti, inače je moja karijera propala. Pobunjenici traže pistoleroše. Mogao bi otići k njima i donijeti zlato u Rio Verde.

– Kako da to izvedem?

– Hm, to je tvoj problem.

– Amigo, po čemu ste tako sigurni da neću ostati kod pobunjenika ili otići na sjever?

– Ondje te čekaju graničari. Ostaneš li kod El Indija, dojavit ću mu da si uhoda. To je zaista lako izvesti, jer Aprisa ima posvuda svoje uši.

- Gdje da ga nađem?
- Jaši prema jugozapadu. Campesinoi će ti pomoći. Oni imaju veza s njim.
- Ako je tako, da pokušamo!
- Ne, ne, pokušat ćeš sam. Tvoj drugar ostaje ovdje! Najprije moram dobiti zlato. Ne vratiš li se, osobno ću mu prerezati vrat.

* * *

Leatherwood je jahao posred puta. Izbjegavao je sjene uz njegov rub. Računao je s tim da negdje vrebaju nečije oči, a htio je biti viđen. I nije želio da ga itko provjerava metkom iz zasjede.

Put, ili bolje rečeno staza, krivudala je uzbrdo, gubeći se iza nekoga raspucalog stijenja. Cliff je pogledao u to mjesto, no ništa nije opazao. Ipak, osjećaj da ga netko promatra bio je sve jači.

Kad je stigao do prve stijene, bio je okupan znojem.

Pola sata nakon toga stigao je ridan do travnate zaravni, široke oko stotinu pedeset i dugačke tristotinjak metara. Na desnom rubu bio je koral kojim su tamarali konji svih rasa i boja. Uz obližnji potočić sjedio je čovjek u crvenoj majici i smeđem sombreru, hladeći noge u vodi.

Na šezdesetak koraka ispred Leatherwooda bila je skupina muškaraca. Dvadeset ili možda više ljudi. Ležali su na pokrivačima i razgovarali. Neki su čistili oružje ili uređivali jahački pribor.

Na vatrama bilo je nekoliko kotlova. U pozadini se vidio red od petnaestak šatora, izdu-

žen sve do jedne stijene. Na desnoj strani bila su u polukrugu tri veća šatora. Ispred srednjega visio je na tronošcu kotlić.

Upravo mu je prišla neka žena i stavila u posudu nekoliko šaka sirova mesa. Pojavile su se i druge žene. Sa zapadne strane čovjek je vodio konja koji je vukao drvo za gorivo.

Leatherwood je skrenuo ridana prema čovjeku kod koralala. Stao je na obali potoka i iscrpljena životinja odmah je htjela gurnuti gubicu u vodu. Leatherwood je sjahao.

– Tražim Manuela Aprisu – rekao je.

– Sam si? – pitao je čovjek.

Leatherwood kimne. Ostao je kod konja jer je osjetio da ga čovjek promatra neprijateljski.

Čovjek je praćkao noge u vodi i više se nije obazirao na Leatherwooda.

U Cliffu je počelo kuhati.

– Iza mene je naporan dan, amigo – rekao je.

Čovjek kojega je Leatherwood procjenjivao na pedeset godina naglo skoči i baci se na njega.

Budući da nije bio iznenađen, Leatherwood odskoči, uhvati napadača za ruku, baci ga na tlo i položi mu noge na trbuh.

Meksikanac se okrenuo i počeo se koprcati. Kad je htio ustati, Leatherwood ga je jače pritisnuo.

– Sljedeći put bit će ozbiljno, amigo – rekao je.

Ispod prosijede brade zabijeli su se zubi. Smeđe oči zacklile su se, no čovjek je ostao ležati.

— Aprisa je u velikom šatoru, ispred kojega je tronožac — rekao je.

Leatherwood je odmaknuo nogu i ispružio ruku da čovjeku pomogne pri ustajanju, ali čovjek nije prihvatao pomoć i ostao je na tlu. Cliffa je podsjećao na psa pekinezera isto napeto držanje, jednako razočaranje. Zato mu je, unatoč svemu, htio pomoći.

— Kako se zoveš, amigo? — pitao je.

— Juan Alamo.

— I što imaš protiv mene?

— Juan se osovio na noge otiruc, prijavštinu s lica, ruku i hlača.

— Ah, ono za što se ja borim, čovjek tvojega kova ne razumije — odgovorio je. — Revolucija je za mene moj život. Žrtvovao sam joj ženu i dva sina. Za tebe to je samo prilika da se zaradi novac. Po mogućnosti brzo. Ako Maksimilijan nudi više negoli Aprisa, sve ćeš nas izdati. Juarezovo nastojanje da pribavi što više pistolerosa posve je pogrešno. Ne volim to, pa ne volim niti tebe.

Leatherwood slegne ramenima i pođe prema Aprisinu šatoru, vodeći konja za uzde. Stari Meksikanac rekao je makar što misli.

Dok se približavao šatoru, pojavila se žena u zelenoj košulji. U lijevoj ruci držala je metalni tanjur. Tamna kosa padala joj je do struka. Kad je opazila Leatherwooda, stala je i promatrala ga. Zatim je prišla kotliću i počela grabiti grah.

Kad je Leatherwood spustio uzde, žena ga je još odmjeravala. Zatim je ušla u šator.

Njezino držanje dalo je Leatherwoodu povoda da se zamisli. Pred njim je bila ljepotica. Bila ili ne bila svjesna toga, nije se nastojala pokazivati, što bi se očekivalo u takvu logoru. Ponašala se poput aristokratkinje, dobro odgojenoga stvora. Leatherwood je upoznao dovoljno žena da vidi kakva je pred njim.

Kako mu nitko nije davao nikakve znakove, ušao je za ženom u šator. Zaustavio se na ulazu. U sredini dvojica su muškaraca večerala. Mlada je žena stajala iza njih, očito da im bude na usluzi.

Na jednom kraju bio je poljski krevet. Naokolo se nanižala jahačka oprema. Ulazni zastor bio je odgrnut, kako bi u šator dopiralo dovoljno zraka i svjetla.

Čovjek s lijeve strane pogledavao je u Leatherwooda preko tanjura, ne prekidajući jelo. Širok sombrero odložio je na stolac. Crna kosa sjajila se kao lak.

Drugi je čovjek sjedio s lijevom rukom u krilu. Bio je glatko izbrijan. Uniforma je pokazivala da je netko i nešto, viši od drugih u logoru.

Crnokosi muškarac podigao je pogled prema Leatherwoodu, ispustio žlicu i zagledao se u njega.

Čovjek s oficirskim oznakama pogledao ga je i okrenuo se prema došljaku.

Leatherwood je zvjerkao oko sebe.

— Tko je od vas dvojice Manuel Aprisa? — pitao je.

Crnokosi podigne žlicu. Bio je to momak širokih pleća i

snažnih prsa. Progutao je zalogaj, oblizao usnice i podrignuo se.

– Što hoćeš? – pitao je.

– Stotinu dvadeset dolara na mjesec – reče Leatherwood.

– Kako si nas našao?

– Svaki peon na putu do rijeke zna gdje ste – objasni Leatherwood. – A ja tražim posao.

– Kako se zoveš?

– Leatherwood.

Voda pobunjenika pomaknuo je stolac i ustao. Bio je visok i mršav, uspravan kao svijeća.

– Izabrao si vraško vrijeme – rekao je.

– Zašto?

– Ah, zato što u logoru imamo deset tisuća u zlatu, momče. To se zna i nemam što tajiti. Tjednima tražimo pistole-rose. Čudno je što se jedan od njih pojavljuje upravo sad.

Aprisa je obliznuo usnice i prekrizio nogu preko noge. Zatim je izvukao nož i bacio ga tako da se zabio u stol.

– Što se zbilo s tvojim licem? – upitao je.

– Tučnjava. Ništa osobito – reče Leatherwood.

– Sve je još svježije – uzvрати Aprisa. – Gdje se to dogodilo?

– S one strane granice. Prije dva dana.

– Znači, upravo si prešao granicu?

Leatherwood kimne.

– Ima li kakvih tragova?

– Nema.

Aprisa počeo kopati rupu u stolu. Pri tom je pogledavao ženu koja je posluživala.

– Dobro – rekao je i obratio se svome čovjeku. – Raul, djeluješ nepovjerljivo.

Pogledavši Leatherwoodov opasač, pitao je:

– Jesi li dobar strijelac?

– Dovoljno dobar.

Aprisa ponovo pogleda svoga druga i reče:

– Pa, još jedan pistolero dobro bi nam došao.

– Što ako laže? – upita Raul.

Aprisa je promatrao vršak svoga noža, kojim je sve dublje prodirao u stolnu ploču. Tad se odjednom uspravio i podigao nož u zabačaj. Usred te kretnje začuo se zvuk zapinjanja revolve-
vera i Aprisa se zagledao u podignutu cijev.

– Hombre, imat ćeš rupu u trbuhu! – oštro će Leatherwood.

Aprisa spusti ruku i odbaci nož.

– Raul, jahat će s nama – rekao je.

– Ako baš hoćeš, zadrži ga – uzvрати Raul. – Ali u ovom pothvatu neće sudjelovati. Puške su nam zaista važne i ne smijemo ništa riskirati.

– Dug je put do Bronswillea – napomene Aprisa. – Izložit ćemo se opasnosti da naletimo na vojnike. Bude li s nama, dovoljno je da napravi jednu pogrešnu kretnju. Otpuhnut ćemo ga kao perce. Jamčim da će biti tako!

Raul izvuče iz džepa na prsluku cigaru i pripali je.

– Dakako, potreban nam je – rekao je. – Ali sve mi se to nipošto ne sviđa. – Zatim se obratio Leatherwoodu. – Slušaj me, gringo! Te puške znače

uspjeh ili propast revolucije. Budeš li išta kvario, ode ti glava.

Manuel Aprisa je ustao. Prišao je Cliffu Leatherwoodu i položio mu ruku na rame.

— Dogovoreno! Primili smo te. Ali zacijelo si gladan. Luisa, jelo za našega prijatelja.

Aprisa je stajao tako blizu da je Leatherwood osjećao miris luka iz njegovih usta. Makar se Aprisa smješкао, Leatherwood je iza tog zastora naslućivao želju za moći. Manuelova prilagodljivost nije ga zavaravala. Pred njim je bio opasan čovjek.

Leatherwood je sjeo. Raul ga je promatrao. Teniente nije bio zadovoljan.

Nešto u Raulovu držanju govorilo je Leatherwoodu da je stekao novoga protivnika.

Manuel Aprisa spustio se na drugi stolac i nastavio nožem bosti stol. Sandale su zastrugale po podu. Luisa je stavila pred Leatherwooda tanjur graha i šalicu kave. Imala je snažne, suncem opaljene ruke. Pogledi su im se sreli. Na njezinu licu nije se moglo ništa otkriti.

Kad je Luisa izašla iz šatora, Leatherwood se posvetio jelu. Pri tom je razbijao glavu mišlju zašto takva žena služi takva čovjeka kao što je Manuel Aprisa. To si nije mogao protumačiti.

Dok je promatrao ruke te žene, vidio je da nisu naviknute na kuhanje i čišćenje, da su stvorene za puder i parfem, za svijet koji nema ništa zajedničko s ovim logorom kao ni predsjednikova palača s kolibom campesina.

U takvu razmišljanju Leatherwood je pojeo ponuđen mugrah. Aprisa je sjedio prebacivši nogu preko noge i čistio vrškom noža nokte. Tobože usput govorio je:

— A sad hajdmo o zlatu. Njime treba da se za Juareza kupe repetirke spencer. Oružje se nalazi u Matamorosu. Naš transport mora proći kroz neprijateljske redove. Oružje se mora donijeti ovamo. Raul bi htio povesti sve ljude, no mnogo konja uzvitla mnogo prašine. Mala skupina mogla bi proći nezapaženo. Ti ćeš ići s nama.

Raul se nalakti na stol i puhne dim Leatherwoodu u lice.

— Hoćeš li još i sad zaslužiti stotinu dvadeset na mjesec, pistolero?

— Ovoga trenutka htio bih cigaru, generale.

Teniente se odmakao. Aprisa se smješкао.

— Teniente Rodrigues zacijelo će rado dijeliti duhan s tobom — govorio je.

Raul mrzovoljno izvuče cigaru iz džepa. Leatherwood je pripali i nasloni se udobnije. Poslije jela pušenje mu je gođilo. Zadnji dim potegnuo je u Riju Verde. Raulovo držanje ljutilo ga je, no to nije pokazivao.

Mračilo se. Luisa je pospremila stol. Radila je pognute glave i ni na što se nije obazirala.

Leatherwood je pušio.

— Kad ćemo po puške? — pitao je.

— Sutra — odgovori Aprisa.

— Danju ili noću?

— Noću. Jahat ćemo ravno prema sjeveru. Pregazit ćemo Rio Bravo i nastaviti teksaškom stranom. U pet dana trebalo bi da obavimo zadaću.

Začuo se konjski topot. Ljudi su glasno uzvraćali pozdrav. Jahač se približavao šatoru.

Luisa je donijela oprane tanjуре i zamatala ih u lanenu krpу. Zastala je kod poljskoga kreveta.

— Potrebno nam je svjetlo — reče Aprisa.

Luisa je donijela petrolejku i upalila je. Staklo svjetiljke bijaše čadavo.

Leatherwood je ustao. Luisa se spustila na rub kreveta. Njezina prisutnost bila je zagonetna, a i to što sluša svaki Aprisin nalog.

— Do viđenja sutra — reče Aprisa okrenuvši se prema izlazu iz šatora.

Toga trenutka ušao je prašnjav Meksikanac u modroj košulji. Kad se uspravio, svjetlo petrolejke palo mu je na lice. Leatherwood je prepoznao u došljaku čovjeka koji je u Riju Verde pio s dvojicom slobodnih vojnika.

Oči su im se srele. Meksikanac je stisnuo usnice i namrštitio čelo. Pogled mu je lutao između Aprise i Leatherwooda.

Manuel Aprisa nestrpljivo počе premještati težinu s noge na nogu.

— Jesi li saznao što o vojnicima? — pitao je.

— Jesam. Sreo sam i ovoga gringa. Bio je kod kapetana Ortege.

Leatherwood osjeti iza sebe kretnju. Na leđima je čutio hladne žmarce. Cigara mu od jednom postade gorka.

Raul se javio riječima:

— Odmah sam bio načistu s tim da je čudno što pistolero dolazi u logor u ovo vrijeme. Poslao ga je Ortega!

* * *

— Okreni se — promrsi Aprisa.

Leatherwood ga posluša.

Na Raulovu licu vidjela se želja da napadne. No Leatherwood je promatrao Aprisu.

Manuel je sjео. Podigao je desnicu s nožem i oštricom prešao preko brade. Kad se Leatherwood nije uznemirivao, Aprisa se nagne natrag i nožem pokaže prema došljaku.

— Kako si to saznao?

— Ovaj i još jedan gringo bili su u gostionici. Došli su vojnici i odveli ih k Ortegi.

— Kako su dugo bili kod njega, Jose?

— Otprilike sat.

— Išli su zajedno k njemu i van?

— Izišao je samo ovaj.

Aprisa dohvati bocu s tekilom i natoči punu čašu. Na dlan je stavio naprstak soli, liznuo je i potegnuo rakiju. Nezaovoljna izraza lica udari po čepu.

— Tekila bez limuna nije ni za majmuna — rekao je i pokazao nožem prema Leatherwoodu. — Zašto je Ortega zadržao tvoga prijatelja, a tebe nije? — pitao je.

Leatherwood otpljune duhan što mu se razmoćio u ustima, obriše ih rukavom i ponovo zagriзе opušak. Raul je desnicu držao tik do boka. Jose se prijetеći raskoračio. Aprisa ga je promatrao iskosa. Leatherwood se počе znojiti.

– Andyju je Ortega ponudio posao – rekao je.

– A što je s tobom?

– Ne zanima me osamdeset ako mogu dobiti stotinu dvadeset.

– I Ortega ti je vjerovao?

– Kao što se vidi, ovdje sam!

Raul je pokazao zube. Kora-
knuo je naprijed i upro ka-
žiprst u Leatherwoodova prsa.

– Ovdje si zato što te je po-
slao Ortega. Kao uhodu!

Aprisa se nagnuo naprijed i
uperio pogled uvis.

– Tvoje su masnice svježe –
rekao je. – Zaradio si ih u
Riju Verde, ha?

– Da. Dar Orteginih ljudi.

Aprisa pogleda Josea. Kad je
Jose kimnuo, Aprisa obori po-
gled kao da nešto traži na
podu.

– Kako se to dogodilo? –
pitao je.

– U Teksasu me traže. Mi-
slio sam da me vojnici hoće iz-
ručiti.

– Je li Ortega znao da te
traže?

– Nije ga to zanimalo. Htio
je samo spriječiti naš prelazak
k pobunjenicima. Rekao sam
da ću jahati uzvodno. Lagao
sam, no Ortega bijaše zadovo-
ljan.

Raul je ponovo zagundao:

– Ja nisam zadovoljan! Ti si
špijun i zavređuješ metak u
čelo. Izdat ćeš nas.

U Leatherwoodu počeo kip-
jeti. Znojio se, no očima nije ni
trepnuo. Nije bio siguran da se
Aprisi sviđa Raulov prijedlog.

Leatherwood baci opušak
cigare i reče:

– Hombres, mene ne za-
nima vaša revolucija nego je-

dino novac. Da mi je Ortega
ponudio stotinu dvadeset, ne
bih bio ovdje. Meni pare, yama
slava, amigos!

Aprisa položi nož na vrh
brade.

– Jahat će sutra s nama –
rekao je.

Raul ispusti iz ruke cigaru.

– Ti si lud! – povikao je. –
On je Ortegin čovjek. I bez
njega imamo dovoljno nevolja

– Sam je i ne može ih pove-
ćati – uzvрати Aprisa. – Znam
ljude njegova kova. Dok ga pla-
ćamo, možemo mu vjerovati.

– Ali puške su prokleta
važne – reče Raul. – Ovdje se
ne smije pogriješiti.

– Do trenutka kad se vra-
timo iz Matamorosa, puške su
moja briga – reče Aprisa od-
lučno. – Ja zapovijedam.

Leatherwood se polako opu-
štao.

Aprisa je pitao:

– Što je s vojskom?

Jose slegne ramenima.

– Ortequine patrole pročeš-
ljavaju teren, no novi odredi
nisu stigli.

Aprisa pogleda Leather-
wooda.

– Sutra počinješ zaradivati
svoj novac – rekao je. – Imaš
moju riječ.

* * *

Manuel Aprisa vjerovao je
gringu. Raulovo nepovjerenje
pomalo ga je zabavljalo. Nije
ga volio i bilo mu je drago što
se gringo pistolero pojavio
upravo toga trenutka.

Raul je stiskao zube i mrštio
se.

– Nisam htio štetiti tvome
autoritetu – govorio je – i

zato sam čekao da Jose ode. Sad ti napominjem da me Juarez poslao ovamo zbog pušaka i ništa me ne može spriječiti da ispunim obvezu. Gringu ne vjerujem.

— Meni je taj revolveraš jasan — reče Aprisa. — On će za novac učiniti sve. S njim ćemo biti četvorica. Jedna kriva kretanja i Gringo je mrtav. Raul, to on i te kako dobro zna. Nije ludak!

— Neće jahati s nama ako ga ustrijelim prije polaska!

— Pazi, momak je brz!

— Ne namjeravam ući u otvoren sukob.

Aprisa se široko osmjehne i zabije nož u stol. Podigao je ruke otvorenih dlanova i zakimao.

— Zašto se svadamo? — pitao je. — Ako bi ti mrtav pistolero bio draži, ubij ga!

Raul se vrpolio. Oči su odavale da ne vjeruje Aprisi.

— Tako će i biti — promrsio je.

Aprisa se igrao nožem. Zabijao ga je sve dublje i dublje u stol.

Luisa se zabrinuto približila.

— Što će biti ako pistolero ubije Raula? — pitala je. — Što će biti s puškama?

Luisine riječi trgnule su Manuela Aprisu iz njegovih misli. Pogledao ju je i naslonio se.

— Pa, Raul ionako mora zagristi u travu — rekao je. — Ako ga gringo ustrijeli, uštedjet će mi neprilike.

— Zbunjuješ me — uzvratila Luisa. — Raul jedini zna kako se može doći do Juareza.

— Ah — nastavi Aprisa — zaboravi Juareza, i puške tako-

der. Moji planovi više nisu vezani uz revoluciju. Slušaj, shvaćaš li što za čovjeka kao što sam ja znači deset tisuća u zlatu? Iz njih izvire sloboda, boagostanje, nov život!

— A revolucija?

— Hm, što mi ona donosi? Federalisti me gone kao zeca. Uspije li Juarez, uskoro će me goniti i on. Spasiti me može samo zlato. Luisa, misli na to što će biti s nama!

— Mi nismo važni — reče Luisa.

Aprisa se upre rukama o koljena. Pogled je upro u Luisu.

Osjećaji prema njoj prijetili su da izgubi kontrolu nad sobom. Ludovao je za njom, no nije htio jednostavno ispružiti ruku i dohvatiti je. Mislio je da je može dobiti svojom moći, no istodobno se na to nije oslanjao. Bio je zbunjen. Htio ju je posjedovati, a znao je da toga nema bez njezine privole.

— Koješta, Luisa! — rekao je odmahujući. — Što misliš, zašto te držim ovdje? Zato da kuhaš i pereš prnje? Za taj posao ima dovoljno žena. Ti si Delgado! I smije li čovjek kao što je Manuel računati s tim da će dobiti jednu od Delgada? Kao razbojnik, ne može. Ali bude li bogat, možda. Ti misliš da sam neotesan i neobražovan. I imaš pravo! Točno je i jedno i drugo. Ali mogu se prilagoditi. Vitez se postaje samo pomoću novca. Daj zlato, i začas si hidalgo!

Luisa zaniječe glavom i izduži lice.

— Ne — rekla je. — Karakter se ne može dobiti začas, odgoj također.

— Koješta! — odmahne Aprisa. — Malo vremena i dovoljno novca! Uzmi najuzvišenijega hidalga, ogoli ga i zabij ga ovamo u ovaj logor! Bude li htio preživjeti, postat će sličan meni ili ovom gringu. Kad te život prisili na to da se boriš za jelo, za nešto nad glavom makar kad pada kiša, ili za obično pravo da dišeš, nema vremena za razmišljanje o fine-sama.

— Život nije jednak tvojim poimanjima!

— Ah, što ti znaš o životu? Jesi li ikad na cesti molila za komad kruha? Jesi li provela zimu na otvorenomu? Jesi li prosila novac? Nisi, Luisa! Ti si Delgado i o svemu tome nemaš pojma. Ali ja, Manuel Aprisa, ja sam odrastao s tim. Kad mi je bilo devet godina, neki me trgovac prebio kao krpu jer sam ukradio lubenicu. Ožiljke nosim i danas! Kao petnaestogodišnjak ubio sam toga čovjeka. Eh, onda sam čitav život pokušavao da od svega toga pobjegnem. Da zaboravim. Nisam uspio. Sad je trenutak kad me neće zadržati ni Juarez, ni revolucija, ništa!

— Pričaš o svojim sanjarijama, Manuel — reče Aprisa.

— O mojima ne.

— I ti sanjariš, draga moja! Čezneš, zapravo, za životom na koji si naučena. A to ti mogu ponuditi jedino ja. Pobijedi li Juarez, imetak Delgada bit će ili oduzet ili će ga raznijeti rodbina koja živi izvan granica. Ako Juarez ne uspije, dospjet ćeš pred zid. Eto!

— Imaš pravo, Manuel — reče Luisa. — Utučena sam, ali

ne zato što više ne živim onako kako sam naviknula. Svojevremeno sam se odrekla takvog života ali ne zato da bih nosila ogrjev i vodu za Manuela Aprisu!

— Dakako, nego da služiš Meksiku! Meksiku služiš ako se brineš za kapetana Juarezove vojske.

— Točno, jer ja sam bandolero. Ali ti si prema Juarezu ravnodušan.

— Ja sam zapravo bandolero. Oduvijek sam bio jedan od njih — reče Aprisa. — Budući da sam bandolero, uzimam ono što hoću. A htio bih zlato i tebe, Luisa. Jesam li prema tebi ikad bio drzak? Nisam li ti dao poseban šator i pustio te da budeš svoja gospodarica? Podi sa mnom! Dat ću ti sluge, divne haljine, lijepu kuću. — Aprisa se zagleda u gotovo praznu bocu na stolu. — I tekilu s limunom! — rekao je.

Luisa prekriži ruke.

— Prije nekoliko tjedana stajala sam pred odredom za strijeljanje — rekla je. — Ti si mi spasio život, i za to ti dugujem hvalu. Ali, Manuel, previše tražiš. Možda osjećaš prema meni više negoli zaslužujem. Ako je tako, žao mi je. Žao mi je pogotovu zbog toga što ti ne mogu prepustiti zlato.

— Ne razumijem, Luisa — reče Aprisa. — Moraš biti moja. Preostaje ti jedino to da te uzmem poput divlje kobile.

— Tako? I vjeruješ da će te ljudi iz logora pustiti da odmašliš ako im kažem da se ne namjeravaš vratiti s puškama?

— Moji ljudi žele ponajprije napuniti džepove!

— Ali neki ipak vjeruju u Juareza!

— Raul, Juan Alamo i šačica drugih. Stari Juan borit će se za zlato kao ris.

Luisa zgrči prste. Njezin mračan i ispitljiv pogled mirovao je na Manuelu Aprisi. No Manuel nije izgubio vjetar iz jedara.

— Sutra jašu petorica od nas prema sjeveru — rekao je. — Popet ćeš se na konja i srest ćemo se kod El Pasa del Boca Grande.

Kako je Luisa šutjela, Aprisa je prodrma i reče:

— To je zapovijed!

II

Leatherwood je popio dva lončića kave prije negoli se pokrenuo i pošao prema konju. Ridan je toptao kopitima. Tražio je vodu. Životinja je žedala, no Leatherwood ju je svjesno neko vrijeme držao dalje od potoka. Bio mu je potreban svjež konj, no očito je bilo da ga neće dobiti. Zato je nastojao da se ridan ne prepije i da ne onemoća.

No ridan je osjetio da je voda u blizini i uznemirio se. Najprije je ubrzao korak, zatim je počeo izbacivati noge.

Kad ga je malo odmorio, Cliff ga pusti k obali i pusti ga da pije. Slušao je kako halapljivo srće.

Na lijevoj strani nešto se pomaknulo i Leatherwood se brzo okrene.

Pojavio se momak u sombreru. Kod konjske ograde stao je i popeo se na najgornju

pregradu. Ovdje je sjedio kao vrabac na tankoj grani, ne podižući šešir da mu se ne vidi zasjenjeno lice.

— Aprisa me nije iznenadio — rekao je. — Momak je našao svoj put.

Leatherwood se zamislio. Stegnuo je sedlenu jabuku i spustio desnu ruku niz bok. Došljakovo lice nije moglo vidjeti, no prepoznao je glas Juana Alamo. Prisjetio se odvažnosti toga čovjeka i zato ga je cijenio. To je istodobno značilo da mora biti oprezan.

Cliff olabavi uzde.

— Stari — rekao je — ti me pomalo opterećuješ!

— Eh, kad bi bilo na moje, ja bih te ubio — reče Meksikanac.

— Pratio si me zato da mi to kažeš?

— I to — uzvрати starac. — Vjerujem ti toliko koliko i Aprisi. To jest, nimalo! Manuel često radi koješta što revoluciji zaista ne koristi. U njegovim je mislima samo jedno: plijen. I tko jamči da te nije prizvao da mu pomogneš u njegovim planovima?

— Reci, čemu sad ta čitava brbljarija?

— Samo da ti bude jasno kako ću sutra pratiti zlato. O tome možeš obavijestiti Aprisu. Čim zlato bude izneseno iz logora, Juan Alamo neće sjediti skrštenih ruku. Jasno?

— Bilo bi kad bih razumio o čemu zapravo govoriš.

— O tome, pistolero, da ću te imati na oku. Tebe i njega!

— Do vrata, to znači da si zainteresiran za borbu protiv federalista. Ja također!

Pri svjetlu šibice Juanovo lice postade rumeno. Kad je ugasio šibicu, zamirisao je dim cigarete.

— Pa, uzmimo, ti se boriš protiv federalista — reče Juan Alamo. — I drugi će, bude li u kasi zlata. Ali ti si kao i Aprisa, čovjek koji misli u prvom redu na sebe. Vjerojatno Juarez mora uzimati ljude kakve dobije. No meni se to ne sviđa, moglo bi voditi kraju. Hoće li revolucija pobijediti, mora biti u rukama pravih ljudi. Radije sam Maksimilijanov rob, negoli rob Manuela Aprise.

Ridan se napojio. Leatherwood ga povede prema koralu da ga rasedla. Kako stari Meksikanac nije pokazivao namjeru da se makne s vrata, Leatherwood ih odgurne zajedno s njim. Kad je bio gotov s konjem, otišao je na potok. Skinuo je šešir i bacio ga na tlo, zatim se izuo, svukao košulju i hlače i zagazio u vodu.

Voda bijaše hladna i čista. Cliff zagrabi pijeska s dna i počeo se njime trljati. Bio je prljav. Danima se nije mogao temeljito oprati. Kupanje u potoku bilo je velik užitak. Kad je obukao čisto rublje, osjećao se kao da je preporoden.

Tad je Leatherwood potražio pogodno mjesto, rasprostro pokrivače i opružio se polživši glavu na sedlo. Umor mu je sklapao oči.

Mjesto bijaše dobro: iza leđa bila je stijena, logor pred njim kao na dlanu.

Negdje na desnoj strani čuo se šum nečijega koraka. Leatherwood se trgnuo. Umor kao da je odjednom nestao.

Cliff je osluškivao. Nečija čizma gazila je po pijesku. Cliff je već imao revolver u ruci. Pogledom je pretražio sjene stijene koja se pružala prema istoku. Uskoro je dvadesetak koraka daleko otkrio kretnju. Više ju je osjetio negoli vidio. Kao da se netko zanio u praznini.

Leatherwood se povukao k stijeni. Motrio je pažljivo. Kretanja postade jasnija. Nakratko se vidjela glava. Zatim su se pokazala ramena i cijeli gornji dio tijela.

Leatherwood otkoči revolver. Čuo se karakterističan metalan zvuk.

— Ja sam, Luisa! — glasio je odgovor.

Cliff je trenutak ostao nepomično ležati. Zatim je spustio oroz na revolveru, no zadržao ga je u ruci.

Aprisina taktika bila je vrijedna hvale. Kad muškarac napuni želudac, ništa ga ne može tako smekšati kao lijepa žena. Manuel Aprisa očito je poznavao ljude i znao se time okoristiti.

Leatherwood promrsi:

— Previše sam umoran da bih želio društvo.

Luisa stavi prst na usta.

— Tiho! — rekla je. — Kad bi znao da sam ovdje, Manuel bi te ubio.

Cliff spremi revolver i sjedne. Osjećao je potrebu da pripali cigaretu. Udovi su ga počeli boljeti od tvrdoga ležaja. Pitao se zašto se Luisa došuljala k njemu zaobilaznim putem. I za jedno i za drugo bilo bi jednostavnije da je išla ravno preko čistine.

Luisino lice sjalo je bijelim sjajem. Poklekla je na jedno koljeno i prkrižila ruke u krilu.

— Kažeš da te zanima novac — govorila je — Gringo, za četiri dana rada nudam ti petsto dolara.

— I što bih morao raditi za to?

— Pomogao bi mi da novac isporučim Juarezu.

— Mislio sam da će njime biti kupljene puške.

— Manuel bi ga htio zadržati. Njemu je svejedno što će biti s revolucijom.

— Tebi nije?

— Nije. Ali od tebe ne očekujem da me shvatiš. Potrebna mi je pomoć i platila bih je. To je jezik koji razumiješ, zar ne?

U Luisinu glasu osjećala se poruga. Cliff joj je morao priznati glumačke sposobnosti.

Istodobno se pomalo ljutio. Djevojka i Aprisa drže ga vjerojatno ludakom. Ali, možda je to najbolje. Koliko manje bude vrijedio kod Aprise, toliko je više nade da će ispuniti svoju zadaću. Manuel nije bio sasvim zadovoljan. Inače ne bi poslao k njemu Luisu.

Djevojk je podigla ramena.

— Čekam odgovor — rekla je.

— Reci Manuelu da se nisam uhvatio na taj lijepak.

— Moraš mi vjerovati! — nastavila je Luisa. — Manuel s ovim nema ništa. Ne dobije li Juarez puške, revolucija će propasti.

— Osim ako se ne umiješam ja, je li? Kako to zamišljaš? Meni se čini da ne bih dovoljno dugo živio da dobijem plaću.

— To ti prijeti i inače. Što će se, po tvome mišljenju, dogoditi ljudima koji budu pratili Manuela na sjever? Da bi zadržao zlato, mora ih pobiti.

— Govoriš li istinu, bod za tebe! Ali moje su pretpostavke drukčije. Manuel bi izabrao lakšu žrtvu.

— Raul ti ne vjeruje i ti ga nećeš pratiti.

— Raul ne zapovijeda.

— Točno, ali on te hoće ubiti.

— Ako ga spriječim?

— Da bi Manuel ostvario svoje planove, Raul mora umrijeti. Ti također. Dodi sa mnom. Ostat ćeš živ i bit ćeš bogatiji za petsto dolara. Potreban si mi, pistolero. Moram zlato skloniti na sigurno jer je potrebno Juarezu.

— Ako si tako uvjeren borac, zašto dolaziš k meni, pistoleru? Jesi li sigurna da mi možeš vjerovati? I ja bih mogao zadržati zlato.

— Moram prihvatiti rizik!

— U logoru je Juan Alamo. Zašto se ne obratiš njemu? On mora znati tko bi ostao vjeran Juarezu. Zašto pomoć ne potražiš kod tih ljudi?

— Preslabi su da se sukobe s Manuelom.

— A ti i ja, mi bismo uspjeli?

— Manuela mogu sutra pogoditi kod prijevoja Big Mounth. Ja ću ga sa stijene držati puškom u šahu, dok ćeš ti skupinu uzeti na nišan sa začelja. Dječja igra!

— Ali nije za mene. Najbolje je ipak da Manuelu ispričaš kako nisam zagrizao udicu.

* * *

S prvim zrakama sunca Leatherwood je otvorio oči. Mučila ga je glad. Ustao je i protegnuo udove. Žene su već bile kod ognjišta. Osjećao se ugodan miris kave i svježe pečenoga kruha.

Kad je koraknuo iz svoga skloništa, po licu mu se osula kamena prašina. Jutarnju tišinu razderala je jaka pucnja. Kad je Leatherwood skočio natrag u udubinu, u stijenu je zviznuo drugi metak.

U zaklonu je Leatherwood bio siguran. S mjesta na kojemu je bio vidio je ognjišta i šatore iza njih. Pucnjeva je izvukla ljude van. Prenuti iz snanisu uspijevali zaključiti što se događa.

Pojavila se Luisa. Neka žena pridružila joj se i pokazivala kuhačom prema kamenjaru desno od Cliffova skloništa. Muškarci su se počeli okupljati oko srednjega ognjišta. Neki su pokazivali u Cliffovu smjeru.

Jedan se muškarac sagnuo po lončić s kavom. I ostali su se počeli razilaziti oko okolnih ognjišta. Shvatili su što se događa i čekali razvoj.

Ne napadnu li ga dvojica istodobno, Leatherwood se mogao smatrati sigurnim.

Čovjek u zasjedi zacijelo je Raul. Luisa nije spomenula nijednoga drugog protivnika. Ako je govorila istinu o Raulu, moglo bi biti točno i ono što je rekla o Aprisi.

Cliff je sjeo i privukao noge. Raul nije mogao ući u njegovo duplje, kao što on nije mogao van. Strpljenje, međutim, nije

bilo Raulova snaga. Za nekoliko sati vjerojatno će ga pozvati da se pojavi na čistini. Bilo kako bilo, Cliff je odlučio da sjedi u zaklonu kako god dugo bude morao. Bio je naučen na čekanje, a ovdje je zatim Aprisa. Bez Raula ne može prenijeti zlato, a Raul je zaposlen.

Metak je ponovo udario u stijenu i Leatherwood se još jače skutrio. Raul se popeo na pogodnije mjesto i pokušavao je okončati napad.

Četvrti put oglasio se njegov revolver. Meci su zujali poput bumbara. Raul je vjerojatno vjerovao da će olovna kiša nag-nati Cliffa da potraži bolji položaj. Leatherwood se tom pokušaju podrugivao.

Oko devet sati sunčane su zrake doprle u udubinu. Uskoro se Cliff kupao u znoju. Kosa mu se lijepila kao da je polivena uljem. Prljava koža ga je svrbjela. Cliff skine stetson i počeo se hladiti njime. Naišao je također čuh vjetra, no bio je topao i neugodan.

Tri sata nije se ništa događalo, ali žene i muškarci u logoru ustrajali su u promatranju.

Cliff se sa čuđenjem pitao gdje je Aprisa. Ta mu je borba odnosila vrijeme. Zlato se nalazilo u jednom od šatora. Bez obzira na Aprisine namjere, traćenje vremena moglo je pomrsiti planove.

Nekoliko minuta poslije toga pojavio se Aprisa. Prilazio je teškim korakom.

— Izlazi! — rekao je. — Dovoljno mi je te gluposti!

Leatherwood se počeskao po vratu. S nosa mu je kapao znoj.

– Dovedi Raula na mjesto gdje ga mogu vidjeti – tražio je.

– Raul će mirovati. Dajem ti riječ.

– Amigo, to mi nije dovoljno – uzvratila Leatherwood. – Hoću ga imati pred očima.

Aprisa promrsi kroz zube španjolsku psovku i mahne rukom. Raul mu je prišao.

Leatherwood se uspravio. Cijev njegova revolvera bila je uperena u Raula. Na izlazu iz dubine zastao je i prešao pogledom preko čistine. Poslije kraćega promatranja izvukao se van ne ispuštajući revolver iz ruke.

Aprisa se obrecnuo:

– Spremi to željezo!

Držeći oružje u ruci, Leatherwood prijede rukavom preko čela.

Aprisa je rekao:

– Vrijeme je da se krene!

Zatim se okrenuo i pošao prema svome šatoru.

Leatherwood je odmjeravao Raula, koji je izbjegavao njegov pogled, i zagledao se u Aprisu kako odlazi. Na njegovu licu vidio se bijes i razočaranje. Kad je napokon pogledao u Leatherwooda, Cliff mu je rekao:

– Za vrijeme puta drži se podalje od mene, amigo. Inače bi mogao dobiti metak u lubanju.

Ljudi su se razišli. Neki je čovjek uhvatio ženu oko struka, uštinuo je i povukao u šator. Luisa je stajala pokraj ognjišta ispred Aprisina šatora.

– Dodi i jedi! – pozivala ga. Cliff pođe prema njoj.

Djevojka mu je stavila grah u tanjur i donijela dva limena lončića s kavom. Leatherwood je halapljivo grabio jelo, no čitavo je vrijeme promatrao Luisu. Oko usta imala je bore. Oči bijahu okružene crvenilom. Imala je sivu mušku košulju. Rukave je zasukala do lakata. Hlače bijahu od čvrste, isprane tkanine. Kosa podvezana.

Dok je pila kavu, Luisa je gledala Cliffa u oči.

– Tvoja je sreća što je Raul loš strijelac – govorila je. – Manuel bi to radio bolje.

Grah nije bio ukusan i Leatherwood je ispirao usta kavom. Luisa ga nije prestajala promatrati. Činilo mu se da ga gleda ponosno i samouvjereno.

Nije bilo dvojbe, Luisa je odvažna djevojka. Uz njegovu pomoć htjela bi se sukobiti s Aprisom i čitavom ruljom. Cliff se pitao ne bi li to poduzela čak i bez njega.

Ponovo je pogledao u njezine oči. Što traži u tom logoru žena kao što je Luisa?

Leatherwood odloži prazan tanjur i gutne kave.

– Imat ću te na oku – rekao je.

Crte oko Luisinih usta smekšale su se.

– Nećeš požaliti, gringo pistolero – odvratila je.

Leatherwood se zagledao u daljinu. Osjetio je nešto nalik na krivnju. Luisa je svu nadu polagala u njega. No uspiju li, ako bi nadmudrili Aprisu, čeka je grdno iznenađenje.

Aprisa je izišao iz šatora uzdignute glave. Očima je zvje-
rao naokolo. Stavio je prste u usta i oštro fićuknuo.

Na desnoj strani odvojili su se od šatora Raul i još dvojica.

Juan Alamo s još jednim čovjekom dovodio je nekoliko osedlanih konja. Stali su ispred Aprisa.

Leatherwood je opazio svoje sedlo na lisastoj kobili.

Raul i dvojica njegovih pratilaca popeše se u sedla. Aprisa je Leatherwoodu dao znak da se penje i on. On je ušao u šator i začas se vratio s bisagama prebačenima preko ramena. Stavio ih je na dugonogoga arapskoga ždrijepca i uzjahao.

Tad je opazio Juana Alama, koji je stajao lijevo od skupine, podbočen na sedlu krepkoga kulaša. Promatrao ga je. Alamo je djelovao mrzovoljno.

— Rekao sam ti već da ostaješ ovdje — promrsi Aprisa.
— Petorica su dovoljna.

Juan zaniječe čupavom glavom. Imao je crn i preznojen seljački kaput i širok sombrero, ispod kojega se prosi-pala kosa.

— Žrtvovao sam revoluciji ženu i dva sina — rekao je. — Zar zaista vjeruješ kako me možeš spriječiti u tome da se brinem za oružje koje mora stići na cilj? Prije bi me morao ubiti.

Manuel Aprisa spusti pogled.

— Razumijem tvoje osjećaje, dakako — rekao je — ali vojnik mora slušati. Ne može svatko raditi što mu se sviđa. Samovolja je protiv revolucije.

— Slušam sve tvoje zapovijedi — napomene Alamo — osim jedne. Zlato neće nestati ispred mojih očiju do trenutka kad za nj dobijemo puške.

— Tako? Zaskakao bi ti mene, je li? I ne shvaćaš zašto neću krenuti s mnogo ljudi?

— Jedan više ne može štetiti!

Aprisino papirnato lice zateglo se. Leatherwoodu to nije promaklo, a ni to da su Raul i njegova dvojica odmakli konje u stranu.

Luisa je ozbiljna stajala pokraj šatora, premještajući žlicu iz ruke u ruku. Ljudi koji su bili zabavljeni oko ognjišta počeli su prilaziti bliže. Razgovori su utihli.

Manuel Aprisa podigne obrve. Pojavio se njegov uobičajen smiješak.

— Pa — rekao je — zaslužio si da jašeš s nama, Alamo!

Poslije tih riječi mamuznuo je ždrijepca. Jahači su krenuli za njim.

Izjahujući iz logora, Leatherwood još jednom pogleda Luisu. Ona mu je uzvratila pogled, kimnula i nestala u šatoru.

* * *

Kad je Luisa začula konjski topot, obrisala je znoj s očiju i podigla kundak k ramenu. Srce joj poče jače kucati. Pogled joj se zamagljivao. Bila je uzbuđena.

Dok su se jahači približavali, vlažila je jezikom usne.

U tijesnom prolazu pojavio se najprije Aprisa. Za njim je bio Raul, zatim dvojica jahača, pa stari Juan i iza njega Leatherwood.

Cliff je nešto viknuo i zaustavio svoga sivca. I drugi su zauzdavali konje.

Manuel se ljutito okrenuo.

Dok je Cliff sjahavao, Luisa je uzela na mušicu točku udaljenju pet pedalja od Manuelova ždrijepca i opalila. U klancu je jeka ponavljala pucanj.

Manuelov ždrijebac propeo se i zarzao. Raul se borio sa svojom uznemirenom životinjom. Njegova dva pratioca zanosila su se u sedlima. Juan je koljenima stezao kobilu. Leatherwood je također imao neprilika sa svojim sivcem.

Luisa je ubacila drugi metak u ležište. Metalan zvuk privukao je pažnju. Glave su se okrenule u njezinu smjeru.

Aprisa je skočio s konja i postavio ga između sebe i stijene.

Leatherwood mu je doviknuo:

– Ne okreći se i diži ruke!

Manuel je zadrhtao i stisnuo zube.

Luisi je tutnjalo u ušima.

Leatherwood je nastavio:

– Vadite oružje i bacajte ga daleko od sebe!

S puškom u ruci Luisa je sišla sa stijene i prišla k ljudima. Manuel je otvorio usta, no nije progovorio. Raul je stajao stisnutih usnica. Juan je razrogačio oči. Htio je sići s konja, no Leatherwood mu je dobacio:

– Ostani gdje jesi!

Tad je Aprisa protisnuo kroza zube:

– Luisa, jesi li poludjela?

Djevojka je okrenula puščanu cijev prema njegovoj glavi.

– Miči se od konja, Manuel!

– rekla je.

Luisino lice zarumenjelo se od srdžbe. Žile na vratu nabrekli su.

– Nemoj me siliti da se poslužim oružjem – nastavila je.

Aprisa je uzmaknuo. Ruke su mu opušteno visjele niz tijelo. Na njegovu licu vidjelo se da ne vjeruje sam sebi, ali više se nije opirao.

Luisa je prišla ždrijepcu, odvezala torbe i prebacila ih preko ramena. Zatim je istrgnula Manuelovu čuturu, otvorila je i utažila žeđ. Kad ju je zatvorila, objesila ju je oko vrata.

Indijanski izraz Manuelova lica odavao je napetost. Šutio je, no od te se šutnje Luisi ježila koža na leđima. Manuel Aprisa kakvoga je poznavala bio je dovoljno opasan. Čudilo ju je jedino što je sad pred njom stajao gotovo pokoran.

Pogledala je Raula. Njegovo vretenasto, mršavo tijelo bijaše napeto. Kao da je nešto očekivao. Na licu se vidio bijes.

Stari Juan stajao je iza njega, premještajući se s noge na nogu.

Toga trenutka shvatila je Luisa moguće posljedice svoga čina. I bila je zahvalna Leatherwoodu za prisebnost, zato što je tražio da ti ljudi odbace oružje prije negoli svladaju iznenađenje. Inače niti Raul niti Juan Alamo ne bi mirovali. Ali ovako nenaoružani mogli su samo strijeljati pogledima. Da su imali oružje u rukama, borili bi se i bili bi mrtvi.

Leatherwood je prilazio k Luisi vodeći sivca za uzde.

– Silazite, amigos! – zapovijedao je.

Ljudi su ga poslušali.

Cliff počeo prikupljati oružje. Zatim je uzeo Aprisin laso, napravio omču i prebacio mu je

preko glave. Ruke mu je čvrsto vezao uz tijelo. Na kraju ga je omotao užetom do gležanja.

Naglim trzajem podmaknuo je Leatherwood Aprisi noge i tijelo je ljosnulo na tlo. Aprisa nije izustio ni glas, no na licu se pojavilo bljedilo.

Luisa je promatrala kako Leatherwood veže ostale. Radio je to spretno i temeljito, potpuno smireno. Da je vezao goveda, ne bi to mogao raditi ravnodušnije.

Luisa mu se divila, no istodobno ju je mučio strah. Sjetila se kako je razgovarao s Manuelom u šatoru. Ništa nije Leatherwooda moglo izgnati iz mira, ništa poljuljati njegovu samosvijest. Bio je naviknut na iznenađenja i neprilike.

Kad je došao na red Juan, Leatherwood mu je vezao ruke na leđima i sputao mu noge.

— Ako se dokotrljaš do kojega od ovih, mogu ti zubima razvezati uzlove — rekao je i pošao prema Raulu.

Najprije mu je uzeo cigare. Bilo ih je pet. Četiri je Leatherwood gurnuo u džep, petu je odmah pripalio, pogledajući Raula sa smiješkom.

— Neće ti biti potrebne, generale! — rekao mu je.

— Misliš da će se osloboditi? — reče Luisa.

Leatherwood je uzjahao.

— Misli radije na nas — rekao je. — Najbolje bi bilo, dakako, da svaki dobije po metak.

— Zašto to ne učiniš? — reče Luisa.

Leatherwood je šutio, no očima se osrnjevivao.

Luisa se popela u sedlo.

Poznavala je Manuela i očekivala je da će rušiti nebo i zemlju, no nije se čula čak ni jedna jedina prijetnja. Kad je pogledala Juana u oči, naišla je na bol koja bi je mogla nag-nati na to da mu sve objasni, ali to nije smjela činiti. Zato se naglo okrenula prema Leatherwoodu.

— Moramo dalje! — rekla je.

Cliff je izvukao revolver, opalio četiri metka u zrak i snažno kriknuo. Konji su podigli glave i odjurili klancem.

Luisa ga je opominjala:

— U blizini je patrola!

— U ovom labirintu vojnici se ne mogu snaći. Moj je konj snažan, ne bi li bilo bolje da ja uzmem novac?

Luisa stisne usnice i zaniječe glavom.

— Zlato ću zadržati ja — rekla je. — Nije preteško.

Leatherwood slegne ramenima. Luisa je vjerovala da na njegovu licu otkriva podrugivanje. No okrenula se i bez riječi krenula prema jugu.

Leatherwood je jahao pokraj nje.

* * *

Poslijepodne je odmaklo i Leatherwoodov sivac pokazivao je znakove umora. Luisa je jahala skamenjenoga lica. Djevojka je bila odvažna i moralo se računati s tim da se do torbi sa zlatnicima neće doći bez sile.

Na nebu nije bilo ni oblačka. U zraku je lebdio suh miris pustinskoga pijeska.

Leatherwoodov sivac odjednom je počeo hramati. Uskoro je stao i desetak minuta nije se micao.

Leatherwood je sjahao, kleknuo i pregledao prednje kopito. Ovlažio je donju usnicu, meko spustio konjsku nogu i uspravio se.

— Je li gadno? — pitala je Luisa.

— Krhotina kamena — odgovori Leatherwood. — Bojim se da je s kljusetom svršeno.

— Siguran si?

— Ne možemo sjediti u mjestu tjedan dana i čekati da kopito ozdravi. Čini se da ćemo se morati zadovoljiti jednim konjem.

Luisine crne oči lutale su naokolo. Desnom rukom stegnula je sedlenu jabuku.

Djevojka je skinula šešir. Tamna kosa prosula se po ramenima. Pribrala ju je nehajnim kretnjama, no vidjelo se da je zabrinuta i da se ne može odlučiti. Tad je kazala:

— Dobro, jahat ćemo naizmjenice na mom konju.

Leatherwood se zagledao u vrške svojih čizama. Ostavi li Luisu, predao ju je Aprisi na milost i nemilost.

Djevojka ga je prekinula u razmišljanju.

— Ne bi li bilo najbolje da odmah krenemo dalje?

— Uzet ću tvoga konja, Luisa — reče Leatherwood.

Luisa se zagledala u njega, podigavši prkosno bradu.

— Dobro — složila se — imaš pravo. To je jedina mogućnost.

Leatherwood je morao skupiti svu snagu da svlada iznenađenje tako da to ne bude opaženo. Sve bi bio prije očekivao negoli to što je čuo.

— Jesi li sigurna da znaš o čemu govorim? — upita Leatherwood.

— Jesam. Jedan će napredovati brže od dvojice. Pokušamo li do Juareza doprijeti zajedno, Manuel će nas doći. Tvoji su izgledi veći.

— Moj je cilj Rio Verde — reče Leatherwood.

— Znači da je Raul imao pravo. Ti si Ortegin čovjek.

Leatherwood zaniječe glavom, izvuče iz džepa Raulovu cigaru, pripali je i snažno potegne dim.

— Ortega drži kod sebe kao taoca moga prijatelja — rekao je. — Ne dobijem li zlato, prijatelj će umrijeti.

Luisa ispusti jabuku sedla. Šake su joj se olabavile. Imala je duge i gipke prste. Samo oko nokata vidjeli su se tragovi posla što ga je obavljala. Kosa joj je sjala na suncu, ističući također njezinu kožu boje slonovače. Unatoč muškoj odjeći iz nje je jasno zračila ženska osjećajnost.

— Pojedinac nije ništa, revolucija je sve — rekla je.

— Meni najviše znači moj prijatelj — uzvрати Leatherwood.

Luisino lice bilo je toga trenutka u polusjeni, no Cliff je opazio da se na njemu pojavljuje rumenilo.

— Ako Juarez ne dobije puške, umrijet će tisuće — rekla je Luisa. — Ne možeš dati prednost jednome jedinom čovjeku.

— Silazi! — reče Leatherwood.

— Torbe neću dati dobrovoljno — opirala se Luisa. — Nisam ih zato uzela Manuelu.

– Luisa, ne bih htio biti prema tebi grub – reče Leatherwood.

– Ali me ipak ostavljaš? Što misliš, kako će sa mnom postupati Manuel ako me nađe?

– To ne mogu promijeniti. Sjaši!

Na Luisinu licu pojavio se trzaj. Oči su joj sijevale. Leatherwood je znao na što misli. Pri tom je osjećao grčeve u želucu. Ako djevojka podbode konja, morat će pucati u nju.

Leatherwood se prekoravao što je bio tako lud da bijeg nije spriječio prije objašnjenja što ih je izrekao. Luisa bijaše pribran čovjek, kao što je imao prilike vidjeti. O njoj nije znao zapravo ništa, no uvjerio se da je za revoluciju u stanju poduzeti svaki, pa i najopasniji korak. Da bi spasila zlato za Juareza, bila je spremna za najtežu žrtvu.

Napetost je nestala s Luisina lica. Rekla je:

– Gubimo vrijeme! Ja ne mogu bez tebe dostaviti zlato Juarezu, tebi bi bilo teško bez mene otići k Ortegi. Manuel s pedeset jahača pročešljava ovaj kraj. Osim toga, u blizini je patrola federalista. Ti moraš spavati, što znači da sam potrebna za stražu.

– Ne mogu ti vjerovati više negoli Manuelu Aprisi – reče Leatherwood.

– A misliš da će Ortega držati riječ, je li? Pobit će vas obojicu, i tebe i prijatelja.

– Možda.

– Misliš da će ti izići u susret?

– Ortegi se jednako kao i Juarezu žuri da dobije zlato.

– Došao bi po nj sam?

– Što time misliš reći?

– Kad bi došao bez pratnje, mogli bismo mu uzeti zlato i osloboditi tvoga prijatelja.

Leatherwood se pitao zašto to nije njemu palo na um. Mogao je Ortegu prisiliti da se sretne s njim i tom bi prilikom oslobodio Andyja, a zlato bi ostalo.

Leatherwood izvuče revolver. Gorskim klancima odjeknuo je pucanj.

– Gore kod rudničkog okna postaviti ćemo logor – rekao je. – Odviše je tamno za nastavak puta.

Na posljednjem svjetlu dana caklili su se Luisini zubi.

– Morao si ustrijeliti konja?

– pitala je. – Životinja bi jednoga dana ponovo bila zdrava.

– Neka je nađe Manuel. Bude li pijesak prekrio naše tragove, znat će kuda smo išli. To će ga odvratiti od toga da jaše prema jugu.

– Ali pucanj? Ako ga je čula patrola?

– Vojnici noću vide jednako malo kao i mi. Dođu li ovamo ujutro, možda će naletjeti na Manuela. Hajde, idemo naložiti vatru. Može se dogoditi da ne okusimo ništa toplo prije nego li dodemo u vezu s Ortegom.

* * *

Palucavi vatreni jezici stvarali su kojekakve figure na stijenama. Uz miris drveta osjećao se u zraku čitav jelovnik: grah i kava.

Luisa Delgado čučala je pokraj vatre i bezvoljno čeprkala po posudi. Jela je bez teka. Iznurila ju je vrućina i dugo jaha-

nje. Pomisao na ono što je pred njom nagnula ju je u šutnju.

S vremena na vrijeme ozbiljnim je pogledom zavirivala u Leatherwoodovo lice. Na opaljene obraze padala mu je pješčanožuta kosa. Sedlo nosa djelovalo je poput ožiljka.

Taj čovjek stajao je između nje i njezine zadaće. Na njemu je morala naći ranjivo mjesto.

Odgrabila mu je polovicu graha na tanjur i dalje šutke kuskala svoj obrok. Voda bijaše dragocjena, no unatoč tome Luisa je odvojila toliko da opere tavu.

Osjetio se miris Leatherwoodove cigare. Niz klanac doprlo je hukanje sove.

Luisa natoči dva lončića kave, doda jedan Leatherwoodu i sjedne nasuprot njemu. Pogledom je prelazila obroncima gorja, podno kojih bijaše pustinja. Spuštala se tama i svi su se obrisi smekšavali.

Leatherwood prebaci nogu preko noge.

– Priroda postaje nalik na ženu – rekao je. – Vidiš samo blagu stranu. Ali uvijek postoji i ona tvrda. Moraš pričekati svjetlo da bi je otkrio.

– Ne voliš ljude? – upita Luisa.

– Istini za volju, ne obožavam ih.

– Zašto?

– No, recimo da ipak volim ljude. Ali pojedinci mi idu na jetra.

– Što je s tvojim prijateljem? Za njega bi žrtvovao život?

– Nikad me za to nije molio.

– Da sam počela bježati, pucao bi u mene, je li?

– Vjerojatno.

– Ne bi ti bilo ugodno?

– Čovjek čini što mora.

– Ne bi me bio ubio?

– Luisa, budimo načistu: brinem se za sebe i za Andyja Perkinsa.

Promatrala ga je sa zanimanjem.

– Što se dogodilo u Riju Verde? Što vas je dovelo onamo?

Logorska vatra osvijetlila je Luisino lice. Osjećao se miris konja.

– Kakve su tvoje namjere, Luisa? – upita Cliff.

– Moram donijeti zlato Juarezu. Ali htjela bih znati nešto više o tebi. Negdje imaš ranjivo mjesto i htjela bih ga naći.

– Moj savjet glasi da se ne zabrinuješ više zbog Juareza, nego da se brineš o sebi. Nismo u dobrom položaju, amiga. Čim svane, Aprisa će početi pretraživati kraj. Osim toga, moramo se čuvati patrole, o kojoj si govorila.

– Pričaj mi o sebi.

– Moraš naučiti ovo što sam spomenuo: brinuti se o sebi. Na kraju krajeva, uzmimo da će Juarez sa svojom revolucijom uspjeti. Što se time mijenja?

– Nije to Juarezova revolucija. Riječ je o tome da se s ljudima postupa kao s ljudima, časno. Revolucija će pomoći da tako bude. Cilj je vrijedan da se čovjek za nj bori, pa i da umre.

– Budi razumna! – reče Leatherwood. – Juarez juri zemljom poput ranjene pantere. Spava u blatu i dronj-

cima, izbjegavajući za dlaku da izgubi glavu. Ne radi sve to zato što tako voli ljude. Kad nevolje prođu, napunit će džepove.

— Vjeruješ da bih ja postupila tako?

— Ako nisi luda, zacijelo.

— Misliš li ozbiljno tako, tvoja su iskustva gadna.

— Ne mogu ih uljepšavati. Ukratko, ustanovio sam da su ljudi takvi kakvi jesu, ti i ja nećemo ih promijeniti.

Leatherwood je promatrao žar cigare.

— Nisam osobito govorljiv — napomenuo je — ali moramo utući vrijeme. Odrastao sam u El Pasu. Otac je radio na željeznici, a za njim je pošao i moj stariji brat. Htio je da postanem kočničar, ali mene to nije zanimalo. Na tome bih se poslu smrtno dosađivao. Zavrana sam postao dobar strijelac i počeo sam raditi kao stražar u rudniku O'Clearyja u Novom Meksiku.

Leatherwood otrese pepeo i nastavi:

— Dobar posao za šesnaestogodišnjaka. To mi je udarilo u glavu. Smatrao sam se nekovrsnim vitezom. Razumiješ: braniti dobro, zatirati zlo. Poslije nekoliko godina rudnik je zatvoren i ostao sam bez posla. Prijatelj mi je pomogao da u Eagle Wellsu postanem pomoćnik šerifa. Trajalo je to opet nekoliko godina, dok glavni šerif nije dobio punjenje sačme u glavu. Tad sam dobio njegovo mjesto. Vadio sam kestenje iz vatre, i još sam se smatrao vitezom. Za taj sam grad riskirao ne jednom kožu i

glavu. Dokazi: rana na slabinama, trag noža na ledima i komad olova u stegnu. Vjerovao sam da će grad to cijeniti.

Leatherwood je malo zastao.

— Da se tad nisam zaljubio u Jane — rekao je zatim — možda bi sve bilo dobro. Jane je bila prijateljica Leggetta Marsha, momka kojemu se nije svidjelo što sam se motao oko nje. Njegov otac bio je vlasnik najvećega ranča u okolini, no ja sam ipak bio šerif. Ukratko, svidao sam se Jane. Leggett se razbjesnio i potražio me jedne noći. Andy Perkins upozorio me na opasnost i savjetovao mi da odem iz grada. Da budem odsutan dok Leggett ne otkipi. Tad to nisam znao, no Andy je bio jedini pravi prijatelj što sam ga imao u tom gradu. Nisam se obazirao na prijateljski savjet. Vjerovao sam da se Leggett napio i da je tad koješta blebetao. Nije bio brz u povlačenju kao ja i mislio sam da mu je to jasno.

Leatherwood ponovo zastane.

— Na kraju — nastavio je — izazvao me. Morao sam ga ubiti. Njegov je otac to nazvao umorstvom. Tvrdio je da sam njegova sina izazvao na revolverski dvoboj jer sam znao da nema nikakve izglede. Svjedoka nije bilo. Održano je suđenje. Kao što sam već natuknuo, stari Leggett bio je utjecajan, ali ja sam za grad učinio mnogo, stekavši simpatije.

Leatherwood potegne dim.

— I onda — rekao je — na suđenju je na mojoj strani ostao, na kraju, samo Andy. Ostali su se opredijelili za Leg-

getta. Čak je i Jane svjedočila protiv mene. To jutro otvorile su mi se oči. Svim tim ljudima nisam više ništa prigovarao. Grad je iz mene iscijedio što je i koliko je bilo moguće. Da nisu puhali u Leggettov rog, bili bi to skupo platili. Jednostavnije i jeftinije bilo je da žrtva budem ja. Takvi su ljudi. Bilo mi je potrebno dvadeset tri godine da to ustanovim.

Luisa je podigla pogled i zamišljeno ovlažila usnice. Vjerovala je u ljude poput djeteta. Da je čitav grad tako zloupotrebljavao nekoga, to nije mogla shvatiti. Osim toga, u svemu je tražila odgovor na pitanja koja su je trenutno mučila. Shvatila je da je Leatherwood razočaran i ogorčen držanjem ljudi. No, po njezinu mišljenju, nisu svi ljudi loši. Kad bi ga u to mogla uvjeriti, možda bi se naposljetku našlo ne samo rješenje nego i dostići pravi cilj.

— I kako je to svršilo? — pitala je.

— Tako da su gradski oci izabrali dvojicu pomoćnih šerifa, koji su me odveli u zatvor. To jest, trebalo je da me odvedu. Andy Perkins se umiješao i pri tom je u samoobrani jednoga od momaka morao ubiti. Stari Leggett nije odustajao od svoje zamisli i gonio nas je obojicu. Posvuda smo nailazili na potjernice i ucjene. Za svaku glavu bile su raspisane nagrade. Za naše glave, dakako! Nigdje nismo mogli naći pošten posao. Zbog toga smo morali početi s tim da od lutajućih stada uzimamo poneko grlo za sebe. Tako smo se našli

u Riju Verde. Skupina jahača zatekla nas je u samoopskrbi sjeverno od rijeke. Bježali smo na drugu stranu, gdje su nas uhvatili Ortegini ljudi.

Luisa je pogledala prema sjeveru. Iznad crnoga obzora titrale su zvijezde. Puhao je pustinjski vjetar i Luisa je morala izvaditi kaput da se zaogrne.

Leatherwood je pušio cigaru tako da mu je žar povremeno osvjetljavao lice. Na kraju je napravio rupu u pijesku i zagrn timer opušak.

Vatra je još slabo tinjala.

Djevojka ovlaži usnice.

— Imamo li izgleda? — pitala je.

— Jedva — reče Leatherwood. — Da imamo drugoga konja, ne bi bilo tako gadno. Ali pješice... U svitanje krećemo prema jugu. Ostavit ćemo bogate tragove. Tad moramo naći mjesto na kojemu možemo napraviti zaokret.

— Jesi li siguran da nas Manuel neće prije stići?

— Nemoguće. Nema konja ni vode. Njemu i njegovim ljudima potrebno je neko vrijeme da se oslobode. Zatim se moraju domoći životinja. Po mome mišljenju, Manuel se mora vratiti u logor.

* * *

Iz sna Leatherwooda je prenušla ruka na ramenu. Uglavnom se odmah budio, no iscrpli su ga borba u Riju Verde, zatim susret s Manuelom Apri som i ostali naponi. Sve je to ostavilo tragove.

Ugledavši i Luisine podignene oči, brzo je ustao. Bio je

bijesan što je djevojka podnijela prošli dan bolje od muškarca. Nije se žalila ni na što. U prošlih devet sati u Leatherwoodovim očima djevojka je veoma porasla.

Za spavanja bila se ledima naslonila na njega, što je ustanovio tek sad.

Leatherwood pripali cigaru i zagleda se u tlo. Vjetar je pir-kao niz stijene i odgonio miris pustinje, koji je dopirao s druge strane. Pri tom je razbudivao šumove što su povremeno uznemirivali.

Leatherwood ih je osluškivao dok mu cigara zamalo nije opekla prste. Tad je ustao, zagrnio opušak i osvrnuo se oko sebe. Do uha su mu dopirali šumovi zbog kojih se bacio na tlo i ot-kotrljao u stranu. Pogledom je pokušavao prodrijeti kroz slabovidjelicu.

— Luisa! — šapnuo je, ispru-žio ruku i prodrmao djevojku.

Kad se Luisa htjela uspraviti, gurnuo ju je naniže i povukao prema najbližemu kamenu.

Šum je dolazio slijeva. Leatherwood je svratio pažnju na tu stranu. Kanjon se ovdje širio i otvarao prema pješčanom tlu kao nezavrnuti vreća.

— Što je? — pitala je Luisa začuvši neko struganje.

Umjesto odgovora Leatherwood joj je dodao pušku.

Luisa poravna kosu. Leatherwood ustremi pogled prema uzvišici.

Osjećao je više negoli je vidio. Nešto se kretalo oko izbočine stijene. Okrenuo je revolver u tom smjeru i zapucao.

Neki je čovjek kriknuo. Odjeknulo je nekoliko pucnjeva.

Olovo se odbijalo od kamena. U zraku se osjetio miris barutnoga dima. Jedan se metak odbio od stijene tik do Leatherwoodove glave. Munjevito se sagnuo i povukao Luisu još dublje u zaklon.

Javio se Aprisin glas.

— Više nas je — vikao je. — Bacite zlato i sačuvajte glave!

Luisa se priljubila uz Leatherwooda.

— Znala sam da će nas Manuel progoniti — rekla je.

Leatherwood napuni svoj šestopuc. Znao je na čemu je. Manuel je bijesan kao ris i gonio je ljude u potjeru iako nisu imali vode ni ostalih potrepiština. Zato je stigao tako brzo da je postigao iznenađenje.

Pet ljudi vrebalo je iz mraka: stari Juan, Raul, dvojica njegovih jahača i Manuel.

Jednoga je Leatherwood nastrijelio. Za napad su sposobna četvorica. No kako je vrijeme prolazilo, počeo je shvaćati da se napad uopće ne sprema.

Zvezdano svjetlo razlijevalo se niz padinu. Tko bi se god pojavio na njoj, pružao bi izvrstan cilj. Istjerivati Cliffa i Luisu iz skloništa, bilo je vrlo opasno. Osim toga, nije bilo potrebno. Manuel je mogao čekati. Vrijeme je radilo za njega. Doći će glad i žeđ...

Skotrljao se jedan kamen. Leatherwood je pogledao prema istočnoj strani. Čuli su se slabi šumovi. Znao je da se netko šulja.

Ako momak dosegne zapadnu stranu, on i Luisa naći će se u stupici.

Cliff izvuče drugi revolver, uspravi se i položi Luisi ruku na rame.

— Pruži mi zaštitu — rekao je. — Moram ga spriječiti.

Luisa trepne očima, položi pušku na kamen i stegne je.

Leatherwood je krenuo. Luisa je počela pucati. Odgovor se nije morao čekati. Paljba se rasplamsala. Leatherwood se osjećao kao Meta ali vukao se dalje. Čekao je pogodak. Znoj ga je oblijevao, slijevajući mu se u oči. Na usnicama je osjećao slanoću. Ruke su ga boljele.

Tako se našao iza gornje stijene. Nova sjena okružila ga je poput štita.

Jedan od Aprisinih ljudi puzao je prema njemu. Mogao ga je čekati ili krenuti prema njemu. No morao bi puzati po kamenju, a to se pri slabom svjetlu nije moglo izvesti bez šumova. Kako nije znao točan položaj protivnika, Leatherwoodu je bilo pogodnije da čeka.

Vrijeme kao da je bilo stalo. Napetost je oduzimala dah. U grlu kao da je nešto zapelo. Nešto je metalno zveknulo. Nekoliko trenutaka nakon toga Leatherwood je čuo teško disanje.

Čovjek je stigao. Leatherwood je znao da pri slabom svjetlu uglavnom gađa previše visoko i zato je kleknuo. Kad se dah čuo ubrzano, Leatherwood dohvati kamen i baci ga ustranu.

Ravno ispred sebe vidio je kretnju i ugledao plamen iz revolverске cijevi.

Dvaput je pritisnuo obarač.

Začulo se stenjanje i pad. Leatherwood se pomaknuo s mjesta.

Začuo se Aprisin glas:

— David, David?

Zatim je ponovo zavládala tišina.

Neko vrijeme Aprisa je šutio. Iznenadilo ga je to što se dogodilo. Zatim je zacijelo poslao nekoga u provjeru.

Najmudrije je bilo čekati.

Leatherwood nađe zaklon i skutri se u njemu. Preko njega prelazio je vjetar. U raspuklini je vladala tišina. Vrijeme je prolazilo. Leatherwood se zadovoljno smješкао.

No tišina i mir u takvoj prilici počinju razjedati živce. Čovjek postaje razdražljiv.

Aprisa je to znao i nadao se da će neprijatelja prisiliti da nešto poduzme. No ta je runda bila Leatherwoodova. Ako je u svome nemirnom životu nešto naučio, bilo je to strpljenje.

Padina se strmo i tamno odražavala prema nebu.

Odjednom se začuo šum čizme na zemlji prošaranoj kamenjem. Leatherwood je zdesna opazio kretnju. Dvije su se prilike pojavile na desetak koraka.

Pucao je odmah i ponovio hitac.

Jedan je čovjek jauknuo i nestao. Drugi je potrčao u stranu. I pri slabom svjetlu Leatherwood je prepoznao Raulovu vitku pojavu.

Raul je opalio metak koji je pogodio kamen pokraj Leatherwooda. Drugim mu je otkinuo komad rukava. Oba pucnja otkrila su gdje stoji. Leatherwood je odgovorio salvom jeka

koja se dugo razlijevala klan-
cem.

Kad je Raul pao, Leatherwood se krenuo naprijed. Htio je zaskočiti Manuela prije negoli se snađe.

Više se nije obazirao na šumove. Aprisa će ga čuti, ali neće pucati prije negoli ustanovi tko mu se približava.

Dok se Leatherwood privlačio, začuo je konjski topot.

Dva jahača odjurila su i nestala iza najbliže stijene.

Za neko vrijeme opasnost je nestala. No Manuel će opet potražiti trag, čim nabavi hranu. Osim toga pucnjava je zacijelo doprla do ušiju jahača iz patrole federalista. Kad svane, okolica će vrvjeti naoružanim ljudima. I svi će tražiti Leatherwooda i Luisu.

Leatherwood se okrenuo i počeo se spuštati prema skloništu u kojem ga je čekala Luisa.

Na stanovitoj udaljenosti zastao je i zazvao ju.

Nije bilo odgovora.

Cliff vikne još jednom. Osjećao je hladnoću na ledima.

Kad je stigao u logor, nije našao nikoga. Ni djevojčino sedlo, ni pušku.

Leatherwood se sagnuo i počeo čeprkati po svojim sitnicama. Svoje sedlene torbe ostavio je pod pokrivačem. Nije ih bilo. I one su nestale.

Požurio je prema ulazu u rudničku jamu, gdje su ostavili Luisina konja. Nije očekivao da će ga naći i nije bio iznenađen.

Luisa je nestala.

Dok je on stavljao glavu na kocku, ona je uzela zlato i pokupila stvari.

* * *

Malo prije deset sati sutradan nabacio je Leatherwood laso na vrat kobili s bijelom šarom na čelu. Noge su mu bile natekle od hoda između kaktusa i bodljikavih palmi.

Poslije toga bilo je hvatanje drugoga konja, vranca, nalik na dječju igru. Ali Cliff je ostavio sedlo pred ulazom u napušten rudnik i bilo je potrebno da jaše dva sata bez sedla kako bi mogao krenuti dalje.

Luisin trag nije se više mogao razaznati, ali Cliff je srećom znao kojim je smjerom morala krenuti. Bilo mu je dovoljno da vidi odbačen kamen ili slomljenu grančicu da bi bio siguran.

Kasno poslijepodne prešao je Leatherwood s kobile na ždrijepca. Ako bi htio nadoknaditi Luisinu prednost, koja je iznosila deset sati, morao je ostati na konju.

Zato je napustio obronke brda i pojahao pješčanom stranom, gdje je ujedno našao Luisine tragove. Vodili su ravno prema jugu.

Sumrak je Leatherwooda zatekao neposredno ispred novoga gorskoga vijenca. Izgubio je Luisin trag, no po nagonu je ušao u klanac koji se koso pružao prema jugoistoku. Klanac se širio i presjecao isušeno potочно korito, a zatim nestao u obrasloj udolini.

Iza toga zavoja našao se Leatherwood u širokom klanu. Pratio ga je dokraja, gdje su se odvajala dva ogranka, lijevo i desno. Spuštao se mrak i Cliff je znao da ne može dalje.

U svitanje sjedio je ponovo u sedlu. Mučila ga je glad. Iz džepa je izvadio posljednju cigaru i pripalio je. Od jučerašnjega podneva nije jeo ništa.

Po osjećaju, Cliff nije bio daleko od Luise.

Oko podneva sutradan Leatherwood je odmorio konja i ponovo ga osedlao. Prešao je lanac brežuljaka, koji su se spuštali u dolinu, izbio na čistinu, skinuo šešir i pročešljao kosu. Bio je prašnjav. Znoj i pijesak zalijepili su se na vratu. To ga je smetalo, no bio je odviše umoran i gladan da bi se bavio time. Znao je jedino da mora ostati u sedlu.

Tri kilometra dalje otkrio je ponovo Luisin trag. Djevojka je, čini se, bila neoprezna, nije se obazirala na vrijeme i tragovi su se ponavljali na stotinjak koraka, gdje je bilo pijeska.

Kad se približavao nekoj gotovo okrugloj udolini, Cliff je osjetio da ga vreba opasnost. Skrenuo je konja u grmlje i čekao. Njegovo strpljenje bilo je začas nagrađeno.

S desne strane jahala je u drvoredu patrola federalista. Predvodio ju je narednik.

Na znak dan rukom polovica je odjahala prema jugu, dok su ostali odgalopirali prema istoku.

Kad su jahači nestali s vida, Leatherwood je krenuo tragom onih koji su otišli prema jugu.

Naokolo su bile uzvišice s malim zaravnima i stijenama. Kamene popuzine presijecala su isušena potočna korita. U daljini su se vidjeli gorski vijenci.

Iz klanca lijevo od Cliffa pojavio se jahač u plavoj uniformi. Nešto je viknuo. Od cijevi podignute puške odražavalo se sunce.

Prvi metak zabio se u pijesak, pokraj noge kobile što ju je Leatherwood vodio za sobom. Životinja se propela i zastala tako naglo da su se uzde zarile u Leatherwoodovu ruku. Htio se što prije domoći uzvišice.

Karabin je zagrmio drugi put. Leatherwood je izgubio uzde.

Kad se osvrnuo, vidio je kako se kobila vrti na stražnjim nogama. Njezino očajničko rzanje paralo je uši. No pomoći nije bilo. Sljedećega trenutka noge su popustile.

Preko Leatherwoodova lica prijede vjetar. Šešir je morao nabiti niže na čelo.

Probijao se između trnovitog grmlja koje mu je deralo odjeću i ranjaval ga.

Leatherwood je podbadao ždrijepca. Izabrao je najstrmiju stazu. Računao je s tim da će se federalisti ponovo okupiti i poći za njim u potjeru. To će ih odvratiti od Luisina traga. A Cliff je slutio da su joj za petama.

Morao je jahati pred njima, zatim u sumrak skrenuti i naći Luisin trag.

* * *

Nešto prije mraka sišao je Leatherwood sa ždrijepca i utažio čed. Razgibao je malo noge i razbudio cirkulaciju krvi. Negdje je pogriješio, a bez sunca nije se mogao snaći. Mučila ga je također glad, no

jelo je zamijenio još jednim krepkim gutljajem vode. Grimizna boja iznad visova tamnjela je. Spuštala se noć.

U nosu je osjetio miris dima. Ruka je stegnula revolverski kundak. Ledima se naslonio na konja i osluškivao je. Okruživala ga je tišina. Lak dimni čuh bio je jasniji.

Leatherwood je skinuo mamuze i poveo ždrijepca dalje, držeći revolver neprestano u ruci.

U spuštanju niz padinu osjetio je miris pečenoga mesa.

Od toga mjesta šuljao se sam. Naišao je na zgomilano kamenje i grmlje. Spremio je revolver, uhvatio rukama vrh gromade i povukao tijelo uvis. Ispred njega otvorila se okrugla ravnina, okružena grmljem i stijenjem. Postrance je gorjela vatra. Luisa je strpljivo čučala pokraj nje, držeći iznad žeravice zeca nataknutoga na ražanj.

Leatherwood nađe pogodno mjesto i počeo puzati. Prije nego li je Luisa opazila, prešao je gotovo polovicu čistine.

Na djevojčinu licu jasno se ocrtavalo neugodno iznenadenje. Brzo se uspravila i oborila pogled.

Leatherwood ju je obišao uspravnim hodom i stao tako da bude između nje i Aprisinih torbi.

Nakon neodredene kretnje rukom Luisa se ponovo okrenula prema vatri.

— Kad si već ovdje — rekla je — možemo pečenje jesti s grahom i tortiljama.

Leatherwood je podigao bisiage. Luisino lice počelo ga je umirivati.

— Godi uhu, a godilo bi i jeziku — odgovorio je. — Dva dana nisam jeo. Odmah ću dovesti ždrijepca.

Poslije toga promatrao je Cliff kako Luisa oblikuje tijesto, klečeći pokraj vatre.

Kad je stavila tortilje na mast, rekla je:

— Poslijepodne čula sam nekoliko pucnjeva.

— Naletio sam na federaliste.

— Trebalo je da se zavučem među stijene. Pogriješila sam i sad se to ne može promijeniti.

— Jest, grdno si pogriješila — uzvratila Leatherwood. — Tu pogrešku više nećeš moći popraviti.

— No zadovoljna sam što si ovdje.

— Mislio sam da će biti tako. Zahvaljujem za puščanu zaštitu, amiga.

— Manuel je pobjegao?

— On i Juan Alamo. Vjerojatno su upravo zauzeti time da nas nađu.

— Raduje me što se Juan izvukao — reče Luisa mirno. — On je valjan momak.

— Budala, kao i ostali — promrsi Leatherwood. — Žrtvovalao je, kaže, ženu i dva sina. Za što? Zato da bi rovio po blatu s Manuelom Aprisom?

— Njegov život ima smisla, ali ti to ne razumiješ — dobaci Luisa.

— Mislio sam da smo sklopili stanovit dogovor, Luisa?

— Bilo je to prije obećanje.

— Važno je da si me ostavila na cjedilu.

— Drugo mi nije preostajalo. Moji su ti osjećaji poznati.

– Za vrijeme puta neprestano si mi govorila kako bi trebalo da vjerujem ljudima. I čim malo povjerujem, vidiš što se događa!

– Meni nikad nisi vjerovao. Mene si samo koristio.

– Ne tako kao ti mene.

– Vjeruj mi da mi nikad ništa o svemu što sam učinila nije bilo tako teško kao to što sam te ostavila. Ali na prvome su mjestu puške.

– Ali ja ću uzeti zlato.

– Ne računaj s tim da ćeš ga zadržati.

– No što da radim s tobom?

– Uzmi me sa sobom!

– Pa da šmugneš čim zatvorim oko?

– Neću.

– Prestani s tim svojim pričama. Što se mene tiče, hoću samo jedno: donijeti zlato Ortegí.

– I ništa drugo?

– Tako je, amíga. Kad svane, jašem dalje.

– Dobro, vidjet ćemo. Jelo je gotovo.

Leatherwood je sjeo, prekrivši noge poput Indijanca. Prašnjave ruke obrisao je u jednako prljavu košulju.

Luisa mu je dodala tanjur s komadom zečetine i grahom. Kad je preuzimao jelo, htjela ga je obići, no on ju je brzo uhvatio za nogu.

Luisa ga je prkosno pogledala. Cliff je odmahivao glavom. Luisa je stiskala usnice. Istrgla se i vratila k vatri.

Leatherwood je odložio tanjur, izvukao Luisinu pušku i položio je pokraj sebe na tlo.

Jeo je halapljivo. Tanjur je ostao kao opran.

Vatra bijaše splasnula. Sjene u tom klančiću postajale su sve gušće. Mjesec je visio na nebu kao okrenuta konjska potkova. Zvijezde su titrale.

Cliff se iskašljao.

– Tako mi je do duhana – uzdahnio je – da bih za nj zamalo dao te torbe.

Luisa je također bila gotova s jelom i počela nagrtati na vatru pijesak.

Ridan je zarzao. Leatherwood ždrijebac odmah je odgovorio. Kava nije bila dobra i Cliff ju je razdraženo prolio.

– Kako si se samo uvalila u sve to? – pitao je.

– Ako promatraš kako se nepravde gomilaju... Ja sam Luisa Delgado Lopez. To tebi ne govori ništa, no u ovoj se zemlji cijeni to ime. Rođena sam u Mexico Cityju. Moj je otac bio ugledan ondje. Godine 1846. otišao je u vojsku da bi se borio protiv gringosa. Obitelj Delgado posjedovala je u Teksasu zemlju. Otac je nije htio izgubiti, iako mu nije bila potrebna. Godinu dana poslije pao je kod Chapultepeca. Meni je tad bilo devet mjeseci.

Luisa prigrne žeravicu i nastavi:

– Život je svakom Delgadu bio darežljiv. Bili smo bogati i utjecajni u društvu. Kad je na vlast došao Maksimilijan, ništa se nije promijenilo što se toga tiče. Njemu je odgovaralo da ga podržavaju stare obitelji.

Leatherwood je šutio. Luisa je nastavljala:

– Moj prekid s tradicijom nije se, dakako, zbio u jednoj noći. Kao dijete nisam uopće poimala što se događa u zemlji.

Nisam morala razmišljati o jelu, niti o tome hoću li imati što odjenuti. Ni na kraj pameti nije mi bilo da muškarci i žene gladuju, da djeca trčkaraju naokolo naga. Meni je na raspolaganju bio predivan vrt, najljepši u gradu. U dobi od dvanaest godina uživala sam u njemu. Voljela sam cvijeće i Roberta, našega vrtlara. Bio mi je drag kao da je član obitelji. Bio je ljubazan, odlučan čovjek, ponosan na svoja djela. Jednoga dana došli su vojnici i pitali su vrtlara, je li on Roberto Sanchez. Kad je potvrdio da jest, dobio je udarac kundačkom po glavi. Čuo se strašan zvuk. Roberto je pao na lice. Vojnici su ga zgrabili i odveli.

Luisa je trenutak pošutjela.

— Roberto se nikad više nije vratio — rekla je zatim. — Majka me se otresla tvrdnjom da je Roberto bio zločinac. Znala sam da ovdje nešto ne valja jer Roberto je bio dobar. U nešto protivno majka me nije mogla uvjeriti. Sljedećih godina pridružili su se tome drugi slučajevi. Počela sam shvaćati da su moji zemljaci nezadovoljni. Neke obitelji, kao na primjer Delgado, živjele su u preobilju, a većina je tavorila u siromaštvu. Kad je Maksimilijan došao na vlast, položaj se pogoršao. Izbila je revolucija. Vodio ju je čovjek s autoritetom i ugledom. Obećao je reformu. Kad sam vidjela kako postavljaju pred zid siromaška koji je ukrao vreću brašna, pridružila sam se pobunjenicima.

Kako sam iz obitelji Delgado, bilo je teškoća s uspostavljanjem veza. Kad sam napokon

uspjela uvjeriti te ljude da mi mogu vjerovati, dobila sam zadaću da im dovedem u ruke Jorgea Salazara. On je tad bio teniente i divljak. Sam je pobio tucet ljudi. Slabost su mu bile žene i nije mi bilo teško postići da se dogovori sastanak. Juarezovi ljudi spremali su zasjedu, no Salazar me iskoristio kao taoca i morali su ga pustiti. Imala sam uza se nož i upotrijebila sam ga. Salazar je bio i ostao jedini čovjek kojega sam ubila.

Poslije toga bila sam špijun na Maksimilijanovu dvoru. Nakon nekoliko mjeseci pozvao me Juarez u Tampico. Ondje su bile stacionirane jedinice generala Munozu i govorilo se da će njegovi vojnici biti prebačeni u Vera Cruz. Među Munozovim jahačima bio je moj šurjak. Nagovorila sam sestru da ga posjetimo, kako ništa ne bi bilo sumnjivo.

Vojni pokreti bili su u toku. Pokušala sam ukrasti kopiju Munozovih planova i bila sam zatečena na djelu.

Htjeli su me staviti pred zid. Dok sam sjedila u zatvoru, Munozove jedinice prebacivale su se brodovima u Vera Cruz. Tampico je ostao bez zaštite. Manuel je čekao taj trenutak. Napao je grad i oslobodio me.

Leatherwood nacрта prstom u pijesku krug.

— Zašto nisi bježala na zapadnu obalu? Možda bi ondje bila korisna.

— Bila sam previše poznata. Tad se Manuel dočepao zlata i u logoru se pojavio Raul, zbog novoga oružja. Kad sam saznala da je Manuel promijenio

planove, odlučila sam da to ometem. A ti sad sve uništavaš.

— Sklopili smo sporazum, i ti si ga prekršila!

— Nisam ti mogla vjerovati.

— Luisa, ne mogu se u to upuštati drugi put. Moram zlato donijeti Ortegi!

— On će vas pobiti obojicu.

Leatherwood je ustao. Torbe su bile obješene preko njegova ramena. Luisina puška bila je u njegovoj ruci.

— Spavaj malo — rekao je.

Kad Luisa nije odgovorila, otišao je k svome ždrijepcu. Skinuo mu je sedlo, rasprostro pokrivače i opružio se. Ujutro je namjeravao poslati Luisu prema jugu, izmamiti na neki način Ortegu iz Rija Verde i nekako osloboditi Andyja.

III

U svitanje Leatherwood se izvukao ispod pokrivača i protegnuo se. Sunce se još nije vidjelo, no predjutarnje crvenilo najavljivalo je topao dan.

Luisa je spavala na drugoj strani čistine. Bila je budna i promatrala ga je.

Leatherwood je nastojao da kretnjama i ponašanjem ništa ne oda. Osedlao je ždrijepca i prikupio stvari. Tad je ispraznio Luisin karabin i bacio metke u grmlje. Pogledao ju je i popeo se u sedlo.

Ždrijebac nije prešao više od dvadesetak koračaja kad su u klančić banuli jahači. Petorica u uniformama federalista. Četvorica su bila naoružana. Puške su bile uprte u Leatherwooda i nije bilo druge nego da zauzda konja i da stane.

Vojnici su prišli bliže. Zapovijedao je Meksikanac s podrezanim brkovima i naramenicama narednika. Bio je rohav u licu i mrk. Izgled i kretnje izazvali su kod Leatherwooda žmarce na leđima.

Narednik je stao i podigao pogled.

— Kamo ste požurili, señor?

— pitao je.

Leatherwood je stajao poput kipa. Pojava narednika Alvariza zatekla ga je potpuno neočekivano i u njegovoj glavi nije bilo više misli negoli kave u izlivenom lončiću prošle noći.

Opazio je u međuvremenu da se Meksikanac počeo zanimati za Luisu. Da bi prikrrio zbunjenost, Leatherwood se također zagledao u tom smjeru.

Luisa nije pokazivala namjeru da ustane. Jedino po širenju nozdrva moglo se suditi da nije smirena.

Leatherwood je odmah osjetio opasnost. Alvarez ga je mrzio, ponajprije zato što je gringo a zatim zbog sukoba u Riju Verde.

— To je Luisa Delgado — reče Leatherwood. — Vodim je k Ortegi.

— Djevojka mi je poznata — promrsi Alvarez. — No čini mi se da si je upravo htio napustiti.

— Nipošto — uzvрати Leatherwood. — Naloženo mi je da je uhvatim.

Narednik je mrzovoljno mrmljao. Na licu se vidjelo da ne vjeruje u Leatherwoodovu tvrdnju.

— Oduzmi mu revolver, Jose — zapovijedio je.

Iz skupine se izdvojio momak tvrda lica i prišao Leatherwoodu s leđa. Cliff je čuo kako se metal tare o kožu i osjetio je kako nestaje revolverska težina s opasača. Iskosa je vidio kako je taj čovjek podigao Luisinu pušku i vratio se na svoj prvotni položaj.

Leatherwood se nagnuo naprijed i naslonio se na sedlenu jabuku.

— Ortega čeka djevojku — rekao je.

— Pobrinut ćemo se da je dočeka — odbrusi narednik Alvarez.

— Ali meni nije potrebna vaša pomoć — pokuša Leatherwood. — Vratite mi revolver i idite svojim putem.

— Gringo — reče Alvarez — u Riju Verde imao si sreću. Ovdje bi sve moglo teći sasvim drukčije. Trebalo je da te ustrijelim u kantini. Prilika je da ispravim tu pogrešku.

— To ti ne bih preporučio, prijatelju — uzvрати Leatherwood. — Imam nekoliko informacija na koje kapetan Ortega čeka vrlo nestrpljivo.

— Lažeš!

— Posljednji put kažem...

— Još riječ i skinut ću te metkom sa sedla. Jose, penji se na konja i potraži ostatak jedinice. Srest ćemo se u Aurora Wellsu.

Jose je odmah krenuo. Alvarez je pošao prema Luisi.

— Sedlajte konja, senorita — govorio je. — Pred nama je dug put.

Luisa je privezala stvari iza sedla svoga ridana. Alvarez je dao znak da se njegovi ljudi pripreme za pokret. Luisa je već bila uzjahala.

Narednik Alvarez krenuo je prvi. Iza njega bila su dva vojnika, Leatherwood i Luisa, a preostala dvojica u uniformama tvorila su začelje.

Oko podne su stali. Jeli su grah s tortiljama. Zatim su odmah krenuli dalje. Leatherwood i Luisa nisu uz obrok dobili vode. Zaliha što su je federalisti ponijeli bila je gotovo iscrpljena a stražari su ispraznili čuture zarobljenika.

U daljini je nebo dobilo čudnu tamnu boju. Leatherwood je to promatrao sa zanimanjem. I narednik Alvarez upirao je pogled u istom smjeru. Tad je podigao lijevu ruku, zaustavio i okrenuo konja.

— Pješčana oluja — rekao je.

— Brzo se približavala. Najbolje je da jašemo prema Viehovoj kolibi. Ne bih htio da me iznenadi oluja.

Neki vojnik upita:

— A Aurora Wells?

— Sutra. Sad ćemo se vezati užetima, da se ne raštrkamo ako nas oluja stigne prije negoli se dočepamo kolibe. — Pri tom je Alvarez pogledao Leatherwooda, sa širokim osmijehom na licu. — Moramo biti sigurni da gringo stigne čitav k Ortegi.

Vojnici su se smijali. Izvukli su užad i nabacili omče oko struka zarobljenika. Dvojica iz zaštitnice učinila su to isto. Narednik se spojio s lancem i kolona je išla dalje, kao što ide karavan tovarnih magaraca.

Alvarez je krenuo k jugu, prema brdima.

Pomalo je počela prevladavati tama. Brda su nestala. Sve

je poprimalo nejasne obrise. Uskoro Leatherwood više nije vidio ni Luisu koja je jahala nekoliko pedalja od njega.

Poslije male vječnosti, kako se Leatherwoodu činilo, naletio je njegov ždrijebac na prednjega konja. Čula se psovka. Uže oko Leatherwoodova struka olabavilo je. Kad su ponovo krenuli, zategnulo se.

Tad je na lijevoj strani zasvjetlucala svjetiljka. U mraku se počelo nazirati neko zdanje. Leatherwood je osjetio kako je jahač ispred njega zategnuo uzde i pustio ždrijepca da stane.

Netko se pojavio pokraj njega i zapovijedio:

— Sjaši!

Leatherwood skoči s konja. Začas su se našli u niskoj prostoriji, nalik na staju. Alvarez je pripalio šibicu. Nalet vjetra odmah ju je ugasio. Alvarez je zapovijedao:

— Terzo, ti ćeš s Tomasom rasedlati konje. Pogledajte ima li vode.

Leatherwood je s ostalima išao dalje. Položaj mu se nije svidao, no nije se usuđivao ništa poduzeti. Pri rasedlavanju ždrijepca vojnici će otkriti zlato.

Na dvorištu ih je šibao pijesak, nošen jakim vjetrom. U nevidjelici naletjeli su na zid. Prateći ga, došli su do vrata. Alvarez ih gurne ramenom. Kad se nisu pomakla, kucao je.

Vrata su se uskoro odškri-nula. Na otvoru se pojavilo tur-robnno lice mršava čovjeka. Alvarez ga odgurne i uđe. Kad su ušli ostali, domaćin zatvori vrata.

Alvarez skine šešir. Čupava kosa prosula se po čelu.

— Jelo i piće za ljude! — obrecnuo se.

— Siromašan sam — zakuka mršavi čovjek. — Ne mogu hraniti vojsku.

Alvarez iskesi zube. Iznenada je udario čizmom čovjeka u potkoljenicu. Starac je jauknuo. Na licu su se pojavile dvije duboke brazde.

Alvarez pogleda Luisu.

— Ti ćeš mu pomoći — rekao je.

Luisa skine šešir, prijede dlanom preko čela i pođe u susjednu prostoriju. Domaćin je šepao iza nje.

Alvarez pošalje u kuhinju jednoga od svojih ljudi, spusti se na stolac i ispruži noge.

— Gringo, prilično si šutljiv — rekao je.

Tad je napunio lulu i pripalio je.

— Prošli si put bio brbljiv, sjećaš se? — dodao je povlačeći dimove.

Leatherwood je gledao u narednikovo lice obavijeno duhanskim dimom. U očima je otkrio neko zadovoljstvo. Vojnik iza Leatherwooda pokrenuo se i sjeo na stolac. Cliff okrene glavu. Uza zid bijaše postavljen ležaj. Stol je zauzimaio sredinu prostorije. Na njemu je bila zadimljena petrolejka. U kuhinji je bila druga svjetiljka.

Kroz otvorena vrata dopirao je miris popržena graha. Leatherwood se iskašlja. Čeznuo je za bilo kakvom pitkom tekućinom i razmišljao o svemu što je vidio. Prišao je kaminu i sjeo. Tijelom je zaklanjao sanduk za drva.

Alvarez je zažmirio i počeo oblizivati zube.

Leatherwood prebaci nogu preko noge.

Alvarez je opazio sjekiru u otvorenom sanduku pokraj kamina. Odavalo je to njegovo lice. Prijašnje ponašanje govorilo je da je i te kako napeto čekao da Leatherwood nešto poduzme.

U kutu iza Alvarezova stolca bila je naslonjena puška.

Olujni vjetar šibao je kolibu. Ispred prozora zgusnula se tama. Prostorijom se vukao dim iz Alvarezove lule.

Vrata su se otvorila. Ušli su Tomas i Terzo. Preko Tomasova ramena visjele su sedlene torbe. Na licu je svatko mogao pročitati pohlepu.

Kroz otvorena vrata uletio je vjetar. Plamen na stijenju počeo je drhtati. Pridošli federalisti zajedno su zalupili vrata. Tomas je zbacio torbe s ramena. Pogledom je potražio Alvareza.

— Gringo vuče sa sobom gomilu zlata! — rekao je.

* * *

Alvarez odluži lulu. Najprije se zagledao u torbe, zatim u Leatherwoodovo bezizražajno lice.

— Što je s tim? — pitao je.

— To je zlato koje je Manuel Aprisa oteo kapetanu Ortegi — odgovorio je Leatherwood.

— U pošiljci je bilo deset tisuća zlatnih pezosa.

— U torbama su!

U Alvarezovim očima pojavio se sjaj. Spuznuo je sa stolca, kleknuo, otvorio jednu torbu, zavukao u nju ruku i iz-

vadio otprilike stotinu zlatnika. Neko je vrijeme nepomično čučao na podu, propuštajući zlatnike kroz prste, zatim je zatvorio torbu i provjerio drugu.

— Ako dijelimo na pet dijelova, svatko dobiva točno dvije tisuće — rekao je.

Čovjek koji je sjedio na drugom stolcu mlijacne jezikom.

— Što će biti s njim i s djevojkom? — pitao je.

Ispod Alvarezovih brkova zablistali su zubi.

— Pokušaj bijega. Preostaje samo metak — odgovorio je.

U Tomasovim svijetlim očima naziralo se zadovoljstvo. Terzo je grickao donju usnicu. Vojnik na stolcu gledao je u pod.

Iz kuhinje je došla Luisa sa dva tanjura tortilja. Mršavi vlasnik kolibe šepao je iza nje, noseći veliku zdjelu graha. Federalisti su se okupili oko stola i grabili grah tortiljama.

Luisa se vratila u kuhinju. Domaćin je nemoćno stajao pokraj jedinoga prozora svoga doma.

Alvarez se smijao.

— Gringo, dodi i jedi — rekao je. — To je svačije pravo prije...

Leatherwood je prišao, napunio tortilju grahom i počeo nevoljko gutati zalogaje.

Luisa je donijela lonac kave. Leatherwoodu je dodala čašu vode. On ju je halapljivo popio. I djevojka je bezvoljno jela.

Kad su bili gotovi, federalisti su se uzmuvali prostorijom. Leatherwood je sjeo.

Luisa je sa starcem pospremla stol. Uskoro se iz kuhinje čulo pranje suda.

Alvarez je ponovo pripalio lulu. Dimni oblacići lebdjeli su u prostoriji.

Nitko nije govorio. Ljudi su mislili na zlato i odmjeravali prilike. Deset tisuća zlatnih pezosa zagolicalo je svakoga.

Luisa i Vieho ušli su u prostoriju zajedno s petim federalistom. Tomas je izvadio karte i sjeo za stol. Prišli su Alvarez i još jedan, a Tomas je počeo dijeliti.

Vjetar je fijukao oko kolibe i bacao pijesak po zidovima.

Alvarez je promrsio:

— Imaš li tekile, stari?

Meksikanac podigne ramena i ode u drugu prostoriju. Uskoro se vratio i stavio vrč pokraj Alvarezova lakta, pogledavajući ga s mržnjom u očima. Odlazeći od stola, starac je prošao uz Leatherwooda. Pri tom je malo odgrnuo košulju i pokazao držak noža. Pokrivši ga ponovo, pogledao je Leatherwooda značajnim pogledom i opet sjeo kod prozora.

Luisa se smjestila u stolcu za njihanje. Lice joj je bilo bezizražajno. Umor je izbrisao živost iz očiju.

Igralo se bez riječi i bez novca. Napetost je rasla. U jednom trenutku narednik je bacio karte na stol i obratio se Leatherwoodu:

— Bio si u prilici da posegneš za sjekirom. Zašto nisi pokušao?

— Zato što bih od tebe dobio metak. Ovako se ne moram zabrinjavati. Maneul Aprisa neće lako ispustiti iz ruku deset tisuća pezosa.

Vojnici su se zagledali u Leatherwooda. Onaj što je bio kod kuhinjskih vrata istegnuo se kao da će početi nešto raditi. Na Alvarezovu čelu pojavile su se dvije bore. Tomas se iskašljavao. Terzo je kartom udarao po rubu stola. Četvrti se pognuo u ramenima. Leatherwood je pažljivo proučavao svoje nokte.

Alvarez ponovo uze karte i reče:

— Vani nema nikoga. Ako ima koga, oluja će ga smlaviti.

Leatherwood se osmijehne i nagne se natraške. Alvarez ga je sumnjičavo pogledavao. Tomas je bacio kartu, na koju se ostali nisu osvrtni. Zato je ustao i ponovo zakašljao. Alvarez udari rukom po stolu.

— Netko mora pogledati kako je u staji!

Terzo je sisao kažiprst. Razrogačio je oči i rekao:

— Vraški nesigurno. Išlo bi se naslijepo.

— Netko — mora — ponovi Alvarez. — Tomas, pogledaj ti!

Tomas je htio nešto reći. Pogledao je torbe, zatim se zagledao u Leatherwooda.

— Blefira! — rekao je.

— Rekao sam da pogledaš kako je u staji — ponovi Alvarez.

— Zaviri onamo sâm — odvрати Tomas.

Alvarez ga pogleda kao da ga šiba bičem. Svi su očekivali da će planuti. No deset tisuća u zlatu sve je prikovalo uz njihova mjesta.

— Uzmi sa sobom Terza — naredi Alvarez. — Ne smijemo riskirati.

Terzo je ustao od stola. Vidjelo se da je ustao nevoljko, ali plašilo ga je nešto u Alvarezovu pogledu.

— Gubimo vrijeme — Reče Terzo.

— Uvjerite se samo je li sve dobro — reče Alvarez.

Tomas je krenuo. Terzo je geguckao za njim. Kad je Tomas otvorio vrata, u kolibu je nahrupio vjetar s pijeskom. Svjetiljka se gotovo ugasila, no kad su vojnici izišli, plamen se umirio.

Alvarez je promatrao Leatherwooda. Lijevu šaku zgrčio je u pesnicu i prodrmavao je desnom. Cliff je ustao i pošao prema starom Meksikancu.

— Amigo — rekao je — htio bih potegnuti koji dim. Imaš li mrvu duhana?

Starac izvuče iz džepa duhanke. Leatherwood je prihvati i saspe malo duhana u papir. Kad je smotao cigaretu i kad su smeđi Meksikančevi prsti čeprkali za šibicom, odmahnuo je.

— Pripalit ću na svjetiljci — rekao je Leatherwood.

Pri tom je pogledao Meksikanca značajnim pogledom. Prišao je stolu i nagnuo se nad svjetiljku, podigavši stijenj da plamen bude jači. Kad je cigareta gorjela, vratio je stijenj na umjerenu visinu.

Leatherwood se okrenuo i pogledao Luisu. Nije znao je li opazila što on zapravo radi. Zatim se vratio k peći i naslonio se.

Alvarez je izvadio lulu iz usta i promatrao je. Jedan od vojnika naslonio je stolac na zid. Luisa je ustala i pošla

prema kutu. Petrolejka je turobno svijetlila.

Nitko nije govorio, no svi kao da su osluškivali.

Leatherwood baci opušak u kamin. Vatra je palucala i držak sjekire jasno se ocrta-vao u sanduku.

Čovjek kod zida smiljulio se.

— Oni vani zaista se ne žure — rekao je.

Alvarezove oči lutale su između vrata i Leatherwooda.

— Dogodilo se što mu drago — rekao je — nećeš izvući čitavu kožu. Još ti dugujem nešto za Rio Verde.

* * *

Alvarez je ustao, prišao vratima i stavio ruku na kvaku. Htio ih je otvoriti, no predomislio se i otišao je k prozoru. Pognuo je glavu i osluškivao. Čuo se samo vjetar i šum pijeska kojim je šibao kolibu.

Čovjek na stolcu gutao je slinu. Drugi vojnik bio je zabavljen promatranjem cijevi svoje puške. Vlasnik kolibe zurio je u petrolejku. Luisa je gledala u Leatherwooda. Na licu joj se vidjelo očekivanje.

Leatherwood je pognuo glavu, no i nadalje je gledao u stol sa svjetiljkom. Zatim je odvratio pogled i upro ga u sanduk za drva. U njemu je bilo pola tuceta isječenih i lomljenih komada granja, među kojima se crnila sjekira.

Svaki djelić njegova tijela bio je napet. Čekao je šum koraka. Podigao je pogled i prodorno odmjerio staroga meksikanca. Tad je pogledao svjetiljku.

Alvarez je uhvatio taj pogled. Stajao je nepomično. Nagnutom glavom podsjećao je na iznenadenoga gavrana. Oluja je divljala oko kolibe. Alvarez je pogledavao u vrata, pa u petrolejku. Koraknuo je prema stolu. U istom trenutku otvorila su se vrata.

Alvarez se brzo okrenuo. Vjetar je nahrupio u prostoriju. Plamen svjetiljke pojačao se, zatim je zadrhtao i nastala je tama.

Leatherwood se spustio na koljena, nagnuo se i dohvatio držak sjekire.

Nije točno znao gdje toga časa stoji Alvarez, no u dva skoka bio je kod stola. Naletio je na nekoga.

Bilo je to dovoljno. Leatherwood je odgurnuo čovjeka i zamahnuo. Cuo se udarac i pad.

Na desnoj strani također su padali udarci i čulo se komešanje. U sredini prostorije platio je revolverski hitac. Leatherwood se bacio na pod. Počeo je opipavati tijelo oborenoga čovjeka, no nije našao oružje.

Kad mu se približila neka sjena, Leatherwood ponovo zamahne sjekirom, no promašio je. Sjena je odskočila i pratio je hitac.

Leatherwood udari još jednom. Sjekira je pogodila kosti i čulo se kako je revolver pao na pod. No tad su Cliffa oko pasa stegle čvrste ruke.

Udario je u rub stola. Pokušao je udariti protivnika, nije uspio i prevrnuo je stol.

Cliff je pao na leđa. Protivnik se našao iznad njega. Pad

mu je oduzeo dah. Bio je napola ošamućen. Sjekiru je izgubio. Jednom ju je rukom pokušao naći, dok je drugom stezao protivnikov vrat. Čovjek je pokušavao da mu zabije koljeno među noge, no Leatherwood se uspio okrenuti na bok. Noga se našla između njega i federalista i jednim se trzajem oslobodio.

Dok je puzao na koljenima i rukama, vojnik ga je uhvatio za košulju. Cliff je zamahnuo i osjetio je da je pogodio. Ruka je pustila košulju. Tako se Leatherwood našao na nogama. I vojnik je dobio udarac pesnicom u grudi, zatim u rebra pa lice. Uzvrćao je odmah jednako žestoko. Odjednom je udario u prazno. Protivnik je pao na pod.

Leatherwood se brzo sagnuo i napipao je na čovjeku revolver.

Momak kojega je upravo oborio bio je Alvarez.

Leatherwood je držao da je sjekirom oborio vojnika koji je sjedio na stolcu i da ga je izbacio iz borbe, te da je stari Meksikanac svladao barem jednoga od onih što su došli izvana. To je značilo da bi na nogama bila samo dvojica federalista.

U suprotnom kutu zagrmio je karabin. Plamen iz cijevi na trenutak je ublažio tamu. Netko je vikao:

— Pogoden sam!

Zatim je ponovo nastala tišina. Leatherwood je čučao na podu. Pucanj je dopro iz Luisina kuta. Cliff je morao znati je li živa.

— Luisa, je li sve dobro? — pitao je.

Izgovarajući to, maknuo se ulijevo. Čuo je tri udarca o zid, zatim uzdah.

— Predajem se! — rekao je je netko.

Neki metalan predmet pao je na pod.

Leatherwood je čučao na petama, s revolverom u ruci. Ako se izuzme dahtanje na desnoj strani, u sobi bijaše muk. Leatherwood htjede pripaliti šibicu, no razum ga je odvratio od toga.

Kamin bijaše lijevo, gotovo do njega. Leatherwood uhvati sanduk za drva i gurne ga poprijeko prostorijom. Sanduk je sa stropotom udario u zid. Leatherwood je iskoristio tresak za to da uskoči u kamin. Bude li potrebno, odatle će krčiti put oružjem.

Vrijeme je prolazilo. Čulo se samo nečije stenjanje.

Vjetar je pomalo slabio. Oluja se smirivala. Prozor zastrt kožom mijenjao je boju od crne u modru, a snažnim crvenilom promijenjena je u svijetlosmeđu.

Pojavilo se svjetlo. Leatherwood je otkrio da su torbe upravo ondje gdje ih je ispustio Alvarez.

Alvarez je ležao pokraj polomljenoga stola. Iza njega bijaše zgrčeno drugo tijelo. Na glavi toga čovjeka krvavi je rascjep pokazivao gdje je udarila sjekira.

Na sredini sobe ležao je Vieho s licem na podu. Pokraj njega ispružio se Tomas. Iz grudi mu je virio Viehov nož.

Luisa je čučala u suprotnom kutu, s karabinom u krilu. Ispred nje stenjao je peti fede-

ralist. Metak mu je raznio polalica. Bio je to onaj pucanj što ga je Leatherwood čuo, kad je oborio Alvareza.

Cliff se izvukao iz kamina. Čovjek naslonjen na zid promatrao ga je. Luisa je kleknula pokraj ranjenika. Trenutak nakon toga ustala je i bez riječi otišla u kuhinju. Leatherwood je spremio revolver, podigao torbe i prebacio ih preko ramena. Zatim je pretraživao prostoriju da bi pokupio oružje.

— Luisa, skuhaj kavu i ispeci tortilje — doviknuo je.

Djevojka se pojavila na vratima.

— Ako je želiš piti, skuhajje sam — odvratila je. — Moram se pobrinuti za onoga jadnika.

— Poslije jela nestajem — reče Leatherwood. — To bih preporučio i tebi.

— Ako ga nitko ne previje, umrijet će — pripomene Luisa.

— Umrijet će u svakom slučaju — doda Leatherwood.

— Možda ipak neće. Ako ništa drugo, mogu pokušati da ga spasim.

— Prije malo vremena htio te ubiti.

Luisa odmahne rukom.

— Nitko te nije molio da ostaneš — rekla je.

— Dobio sam što sam tražio, amiga, i sad mogu otići — uzvрати Leatherwood. — Ako nisi potpuno luda, ni ti nećeš ostati.

— Možda sam luda.

— Što je sa zlatom? Što bi bilo ako kažem da ćemo jahati k Juarezu?

— Što se zlata tiče, ti imaš svoje planove.

— Ne budi nerazumna, Luisa. Otidi prije negoli te uhvati Manuel Aprisa.

— Voda će upravo zakuhati. Moram naći platnene krpe.

Leatherwood je nekoliko trenutaka stajao ispred Luise, zaprečujući joj put. Njezina modra košulja jedno je visjela niz tijelo, zaprljana i preznojena, no to nije prikrilo ženstvenost. Leatherwood se maknuo u stranu, da djevojka može proći. Pratio ju je pogledom. Osjetio je stanovitu naklonost prema njoj, što nije mogao objasniti.

Čovjek kod prozora uspravio se. Leatherwood ga upita:

— Kako se zoveš, amigo?

Terzo.

— Idi u kuhinju i spremi kakvo jelo — reče Leatherwood. Terzo dlanom desne ruke prijede preko brade.

— Ubit ćeš me, je li?

— Neću ako budeš miran i ako odeš na posao u kuhinju.

Terzo je krenuo. Leatherwood ponovo počeo istraživati kolibu. Od stola je ostala samo hrpa drveta upotrebljivoga kao gorivo. Oko razbijene petrolejke bio je povelik taman krug. Nekoliko pedalja dalje na podu su se vidjeli tragovi sjekire.

Prikupljeno oružje Leatherwood je slagao u kamin. Luisa je klečala pokraj ranjenika pokušavajući mu nježno očisti smrskanu bradu. Čovjek je potihno stenjao. Iz kuhinje su dopirali šumovi Terzova posla.

Leatherwood podigne sjekiru i baci je u kamin. Zatim se spustio u stolac za njihanje i položio torbe u krilo. Njišući se razmišljao je o Ortegi, zlatu i

Andyju Perkinsu. Nije očekivao da će stvari tako teći, no pomogla mu je sreća i Luisa. Andyjeva sigurnost bila je u njegovim rukama. Bude li im sreća i nadalje sklona, bit

će bogatiji za deset tisuća zlatnih pezosa.

Pri tom je Cliff promatrao kako Luisa previja umirućega vojnika. Trudila se zdušno i znački.

Terzo se uskoro pojavio s tanjurom tortilja. Dodao ga je Leatherwoodu. Malo poslije donio je kavu i stavio je zajedno s lončićem pokraj tanjura na podu. Leatherwood natoči i promrsi:

— Uzmi i ti, amigo!

Terzo je čučnuo i prihvatio se jela. Kad su bili gotovi, Leatherwood je prišao mrtvom vlasniku kolibe. U njegovim džepovima našao je duhana i papira. S užitkom je potegnuo dim.

— Bilo bi dobro da pokopamo te ljude — rekao je.

Za to im je bilo potrebno malo više od sata. Kad su se vratili u kolibu, bili su znojni. Leatherwood je otišao u kuhinju po vodu i pio je koliko je mogao. Ostatak je prolio po zidu.

— Kako je daleko Rio Verde? — pitao je.

— Dan jahanja — odgovori Terzo.

— Penji se u sedlo i reci Ortegi da sam sa zlatom ovdje. Neka dovede Andyja i dobit će ga. Ne zaboravi reći da mora biti sam. Bude li kakvih tri kova, tih deset tisuća neće nikad vidjeti. Jesi li sve razumio?

Terzo je žmignuo očima. Na licu mu se vidjelo olakšanje. Odlijepivši pogled od Leatherwooda počeo je promatrati Luisu. Zatim je pošao van. Leatherwood je krenuo za njim.

— Htio bih samo vidjeti ima li oružja na sedlima — rekao je.

* * *

Dok se topot konjskih kopita udaljavao prema sjeveru, Leatherwood se vraćao u kolibu. Luisa se skutrila u njihaljci.

— Nije ti jasno da će Terzo dovesti vojsku? — pitala je.

— Ortega hoće zlato — reče Leatherwood. — Neće riskirati da ga izgubi.

— Ako se varaš? .

— Odgovor znaš i sama. Zašto se zabrinjuješ?

— Moja se zabrinutost odnosi na zlato — reče Luisa. — Ti ga želiš zadržati?

— Čini se da bi svi to htjeli učiniti. Kako zlato pripada Maksimilijanovoj vladi, imam pravo kao i drugi.

Luisa klonulo spusti ruku. Obrazi su joj pocrvenjeli. Oko usta pojavila se bijela crta, znak ljutnje. Okrenula se u stranu i ponovo kleknula pokraj ranjenika. Malo poslije otišla je u kuhinju.

Leatherwood izvuče duhan i počne smatati cigaretu. Zatim je izišao, ušao u staju i zaboravio za sobom vrata. Dan i noć proveo je bez odmora i morao se umoriti. Legao je. Luisa ga ovdje ne može iznenaditi.

Kad je Cliff izišao iz staje, sunce bijaše nisko. Prešao je prstima kroz kosu i krenuo u kolibu. Osjećao se miris kave i

graha. Želudac se odmah razdražio.

Ranjenik je ležao gdje i prije. Leatherwood mu pride i pogleda ga. Boja je pokazivala da je čovjek mrtav. Cliff je otišao u kuhinju. Luisa mu je okrenula leđa i nije se obazirala na njega. Ruke su joj mlitavo visile uz tijelo. Kad se okrenula, pitala je bezizražajno:

— Vjerojatno si gladan?

— Tako, malo — reče Leatherwood. Je li sve dobro?

— Zašto?

— Pa, mislio sam da si u prošla dva dana proživjela pakao.

— Jesam li te čime opterećivala?

— Riječ je o tome da si iscrpljena.

— Nisam spavala samo dva dana i jednu noć — reče Luisa.

— Zašto bih morala biti iscrpljena.

Cliff se nasloni na zid. Sramio se prvi put poslije prilično godina. Spavao je punih sedam sati, dok je Luisa neprestano bila na nogama. Djevojka bijaše nasmrt umorna, no zbog ponosa nije to pokazivala.

Iznad otvorene vatre vrela je kava. Na tavi su se pekle neizbježne tortilje. Luisa doda dvije Cliffu i jedan uzme sebi.

— Čitavoga dana nisam jela, a ipak se moram prisiljavati — objasnila je.

Cliff joj nije mogao vidjeti oči. Dohvatio je lončić. Kava bijaše vruća i jaka.

— Kad je umro? — pitao je Cliff.

— Prije nekoliko sati.

— Pokopat ću ga pokraj ostalih.

— Htio je živjeti.

— Ali svi moramo umrijeti, prije ili poslije — promrsi Leatherwood.

Uhvatio je Luisin pogled. Osjetio je da njegove riječi zvuče bešćutno, iako nije htio da bude tako.

— Odmori se — rekao je žvačući. — Ujutro ćeš jahati prema jugu.

Luisa kimne. Leatherwood ju je promatrao. Nije očekivao da će je se osloboditi tako lako. Kad se povukla u drugu prostoriju, osjećao se jadno.

IV

Kad se sunce uzdiglo, Leatherwood je već jahao po bregovima. Luisa je upravo nestajala iza prve uzvišice. Iznenadilo ga je ponovo kako se pokoravala. Morao je priznati da mu je već počela nedostajati.

To ga je priznanje razočaralo. Postupao je drukčije nego li inače. Makar u vremenu otkad se povukao od ljudi, otkad se nije obazirao na to što drugi rade.

Sunce je počelo pržiti. Rujan je u tim krajevima imao žarkih dana. Tako je Leatherwood stigao na neki vrh. Iza stijene sišao je s konja. Ovdje je bilo sjene i pružala se prilika da osmotri okoliš.

Sunce je doseglo vrhunac. Leatherwood je pušio četvrtu cigaretu. Ortega se nije pojavljivao i sumnje su počele kopkati po Leatherwoodovoj glavi. Ortega bi morao doći, osim ako Luisa nije imala pravo pa je Torzo zaista skupio svoje ljude.

Leatherwood izvuče iz torbe tortilju i počne žvakati. To jelo više nije mogao gledati, no nečim je valjalo napuniti želudac.

Iz uskoga prolaza odjednom je izišlo deset do petnaest jahača. Leatherwood baciostatak tortilje. Napetost je u njemu popustila.

Uskoro su se izdvojila dva jahača i pošla ravno prema kolibi.

Cliff je žmirknuo. Prepoznao je Andyjev klempavi šešir i šarenu košulju. Na Orteginjoj uniformi sjala je je mjed. Činilo se da bi se moglo ispasti dobro, no ovdje je bio taj odred vojnika. Upravo on našao se između Leatherwooda i Andyjeve slobode.

Cliff pojaši nizbrdo, držeći na oku moguće zakone na jugu i sjeveru. Namjeravao je zlato sakriti u stijenju, prevariti Ortegu i poslije pokupiti novac s Andyjem. No zbog vojnika za to nije bilo vremena.

Sunce je pržilo kožu. Niz tijelo je tekao znoj. U drugom vremenu Leatherwood bi proklinjao takvu klimu, do danas bijaše s njom zadovoljan. Ortugini ljudi imali su iza sebe dug put koji ih je zacijelo zamorio. Njihovi su konji bili iscrpljeni, a Leatherwoodov ždrijebac odmoren. Andy može izabrati životinju u staji. Svježi konji omogućili bi prednost kad počne potjera.

Kad je stigao do podnožja, Leatherwood sjaše i povede ždrijepca prema stražnjoj strani kolibe. Ovdje je ispustio uzde i prišao prozoru držeći se zida. No kroz kožnati zastor nije vidio ništa. Jedino mu je

do uha doprlo struganje njihaljke.

Pogled preko čistine nije otkrio ništa. Nigdje se ništa nije micalo. Ali unatoč tome Cliff je osjećao nesigurnost. Poznavao je taj osjećaj. Svakoga trenutka bio je spreman za borbu. U mislima je još jednom proradi-vao plan. Vrijeme je postajalo sve važnije.

Stolac za njihanje škrgutao je. Muški glas mrmljao je nešto španjolski. U staji je frktao nečiji konj. Vjetar je vitlao pijesak dvorištem.

Torbe su pritiskale Leatherwoodovo lijevo rame. Znoj mu je oblijevao lice. Morao ga je oblizivati s usnica.

Nešto nije bilo kako treba. Osjećao je to u ustima i po kucanju iza uha. Zato je izvukao revolver i pošao dalje uza zid kolibe.

Vrata su bila zatvorena. Bez oklijevanja podigao je nogu i otvorio ih čizmom.

Sunce se prolilo po podu. Doprlo je do sredine sobe i do stolca za njihanje. Ortega je odmah ustao.

Dio prostorije ostao je u sjeni. S revolverom u ruci Leatherwood je oprezno zakoračio naprijed. Orteginu usko lice okrenulo se prema vratima. Ispod oštro rezanoga brka zablistali su zubi.

Zakoraćivši preko praga Leatherwood je opazio neku kretnju sa strane. Htio se brzo okrenuti ili odskočiti natraške. No već je bio dobio udarac po ruci.

Dogodilo se to tako brzo da je Leatherwood stao poput kipa. Nije se moga micati. Nije

mogao govoriti. Revolver mu je ispao. Čovjek u klapavu šeširu i šarenoj košulji sagnuo se i podigao ga je, a odmah zatm uzeo torbe s Leatherwoodova ramena.

Iznenadenje je splasnulo. Leatherwood osjeti bol u ruci i podigne je na prsa. Javio se Ortega:

– Daj mi zlato, Carlos!

Taj Carlos imao je na sebi Andyjev šešir i košulju. Lažni Andy spustio je roge pokraj Ortegina stolca i stao iza njega.

Leatherwood korakne naprijed i upita:

– Što se dogodilo s Andyjem Perkinsom?

– Ono što će se dogoditi s tobom – reče Ortega.

– Mislio sam da smo sklopili sporazum, amigo – reče Leatherwood.

– Prema kojem je trebalo da mi doneseš zlato – uzvрати Ortega. – Umjesto toga, prisilio si me da dođem po njega. Očito je da ti ne mogu vjerovati.

– Što je s Andyjem? – ponovi Leatherwood.

– Mrtav je.

– Mogao sam vas odozgo sa stijene ustrijeliti jednim jedinim metkom.

– Aha. No zapravo primaš sve lijepo i mirno. Zašto i ne bi? Imao si razloga da me namamiš ovamo, ali Viciente Ortega nije magare. Prozreo sam te. Doduše, zapravo bih ti morao biti zahvalan. Povratak zlata nosi mi pukovnički čin.

– Ali koji morate tek dobiti! Ortega podigne torbe u krilo, odveže ih i provjeri sadr-

žaj. Smješкао se zadovoljno. Zatim je ponovo zatvorio torbe i spustio ih na pod.

— Što si time htio reći? — pitao je.

Leatherwood slegne ramenima.

— Što se dogodilo s Luisom Delgado? — pitao je Ortega.

— Slomila je nogu i morao sam je ustrijeliti — odgovori Leatherwood.

— Volim ljude sa smislom za šalu — reče Ortega. — Grdna je šteta što te Carlos mora ubiti.

— Zlato sam oteo Manuelu Aprisi — reče Leatherwood. — Ne mislite li da ga on traži?

— Pošteno rečeno, taj Indijanac izmakao mi je više puta za dlaku. Možda imaš pravo.

— Da nisam previše siguran, mogao bih se kladiti. Aprisa mi je ovdje negdje za petama. Ispalite metak i evo ga.

Ortega prekriži noge. Po svemu sudeći, nije mogao odlučiti.

Carlos se raskoračio iza stolca i hladno buljio u Leatherwooda. Cliff je morao gutati slinu. Neprestano je pogledavao prema prozoru. Kad je vidio nešto šiljato, znao je da su se oči raširile.

Ortega je promatrao svoju cigaru. Carlosov pogled kao da bijaše uprt u prazninu. Leatherwood ponovo zurkne prema prozoru. Krilo bijaše odškri-nuto i vrh noža parao je zastor. Ne mičući se, Leatherwood je promatrao federaliste. Ruku kojom je pridržavao bolan zglob spustio je niz tijelo. Sustezao je dah.

Iz prikrajka je vidio kako se širi prorez na prozoru. Pokazalo se Luisino lice i odmah zatim cijev karabina.

Carlos se naglo okrenuo. Pucao je s boka. Metak je udario previsoko zid. Kolibu je ispunio prasak karabina. Carlos je pao na leđa.

Ortega je okrenuo glavu prema prozoru. Cigara mu je ispala iz usta. Na čelu se pojavio znoj.

Luisa obližne gornju usnicu.

— Najbolje bi bilo da krenemo — rekla je.

— Moram previti ruku — Leatherwood. — Ovako ne mogu jahati.

— Što je s ostalima? Zacijeo će doći ovamo.

— Kapetan će ih otjerati, je li, amigo? — reče Leatherwood.

Ortega kimne. Strah mu je ukočio lice. No ipak se sagnuo i strpao cigaru u usta.

Luisa je oklijevala, no odlučila je da uđe i pojavila se na vratima. Vidjelo se da je uzbuđena. U ramenima je bila gotovo ukočena. Prsa su se nadi-mala od disanja.

Leatherwood je prišao sanduku za drva i potražio prikladne komade.

— Previt ćete mi ruku — rekao je Ortega. — Luisa pri tom neće žmiriti.

Ortega je ustao.

— Što ću uzeti umjesto zavoja? — pitao je.

Leatherwood pokaže glavom prema mrtvom Carlosu.

— Njegovu košulju!

Kad mu je Ortega prišao s izderanim platnom, Leatherwood ispruži ruku prema njemu. Bojao se onoga što do-

lazi. Zato je zubima stisnuo komadić drveta. Kad je Ortega počeo raditi, zagrizao je taj iver svom snagom, drobeći ga. Ispred očiju titrala je crvenkasta maglica. Vrijeme nije postojalo. Ništa nije vidio. Ništa nije čuo. Pod nogama gibao se pod. Kad je Ortega spustio ruku, Cliff se polako počeo sređivati.

Luisa je promrsila:

– Imaš li dovoljno snage za sedlo?

Cliff je smogao mršav smijeh. Luisa se bojala. Prema njegovu mišljenju više ju je zabrinjavalo zlato negoli oni. Tad je izvukao revolver i uperio ga u Ortega. Andy je mrtav, i to ne smije ostati nekažnjeno.

Luisa je problijedjela.

– Nećeš ga valjda ubiti tako hladnokrvno – rekla je. – Ne vjerujem da sam se tako jako prevarila u tebi.

– Baci njegov revolver na pod – naredi Leatherwood.

– Budeš li ga ubio – nastavi Luisa – to će se dogoditi bez moje pomoći.

– Tratiš vrijeme – dobaci Leatherwood. – Moram to učiniti.

– Ubojstvo? Zašto ga ne puštiš?

– Zato što je ubio Andyja. Ne razmiješ da moram poravnati taj račun. Andy ne bi stao na muhu. Trebalo je da živi na ranču, sa ženom i dvoje djece.

– Ali ovo bi ipak bilo umorstvo.

– Moja desna ruka nije ni za što i on ima izgleda.

– Cliff, molim te! – zavapi Luisa.

– Stavi njegov revolver na pod!

Luisa pride Ortega, uzme revolver i položi ga na tlo.

– Moramo što prije nestati – rekla je.

– Izadi! – naredi Leatherwood. Kad se Luisa nije micala, rekao je: – Van!

Luisa je nevoljko poslušala. Leatherwood spremi revolver u korice.

– Sve je dobro, amigo – obratio se Ortega. – Povlačite!

Na Orteginu čelu caklio se znoj.

– Gringo – rekao je – to neće ići tako lako.

Luisa bijaše zastala na vratima.

– Dižite revolver! – obrecnuo se Leatherwood.

– Cliff, moramo se izgubiti – govorila je Luisa.

U Leatherwoodovoj ruci ponovo se pojavio revolver. Pogigao Podigao je i gađao u Orteginu desno uho. Oružje se trznulo. Vrh Ortegina uha postao je tamno crven. Lice mu je obavio strah.

Leatherwood vrati revolver u korice.

– Moram li vas najprije kidati u komade? Dižite oružje!

Ortega pogleda revolver. Njegova Adamova jabučica podizala se i spuštala.

Kad je dohvatio revolver i podigao ga, Leatherwood je povukao.

Metak je Ortega pogodio u čelo i bacio ga na pod. Pao je na leđa. Leatherwood mu je prišao i povadio cigare iz džepa na košulji.

Prebacivši torbe preko ramena zdrave ruke, brzo je izišao.

V

Kad su išli prema konjima, vidjeli su kako dolaze jahači. Luisa je stala, prislonila kundak uz rame i počela pucati po skupini.

— Ne gubi vrijeme! — vikao je Leatherwood.

Luisa se popela na ridana. Leatherwood je pognao ždrijepca. Životinje su krenule u galopu.

Oglasili su se karabini federalista, no nijedan strijelac nije imao sreće. Jahalo se prebrzo da bi itko mogao dobro gadati.

Bjegunci su uspjeli stići do vrha brežuljka i skrenuti prema stijenama na lijevoj strani, no glasovi su odavali da su čelni vojnici odmah iza njih.

Leatherwood skrene, ždrijepca prema nekoj vododerini i povede ga krivudajući. Tako je izbio na malu zaravan.

Podilazio ga je strah. Staza što se nazirala na tridesetak koraka penjala se u serpentinama. Poveo je Luisu i zastao iza golema kamena. Osluški-vao je. Čulo se udaranje konjskih kopita.

Na vidiku se pojavio čovjek na kobilu. Za njim su došla četiri jahača. Karabini su se ljeskali na suncu. Predvodnik je pokušavao pročitati tragove, što na kamenitu tlu nije bilo moguće. Preostalo mu je da odabere jednu od vododerina i da povede svoju jedinicu. Izabrao je najbližu.

Leatherwood podbode ždrijepca. Zvjerajući naokolo bio je izabrao kao orijentir stijenu nalik na dimnjak i krenuo

prema njoj. Bude li sreće, možda se tako u varakanju probiju do granice. Labirint što su ga tvorile, suhe vododerine mogao je pri tom i te kako pomoći.

Osobita je nevolja bila pustinja kojoj su se primakli. I to što su naletjeli na vojnika koji je sjedio na hrpi kamenja deset koraka daleko, sa šešinom navučenim na oči i karabinom preko koljena. Čovjek je naglo podigao glavu. Oči su mu zamalo ispale iz šupljine. Iznadnje ga je ukočilo, kao i Leatherwooda. No vojnik je brzo skočio na noge i podigao oružje. Leatherwood je bio brži. Pogo-dio ga je u vrat.

Bjegunci su galopirali dalje. Kretali su se vrhom brda i obroncima prema sjeveru. Poslije jednoga sata stali su na pogodnu mjestu i sjahali. Luisa je stajala iza Leatherwooda. Cijev njezina karabina pokazivala je prema njemu. Bila je umorna. Htjela je jesti i piti. No to je značilo da mora odložiti karabin. Pogled joj je pao na torbe, koje je Leatherwood ponovo objesio preko ramena.

Luisa spusti pogled niz Leatherwoodova leđa. Opazila je kako su istrošene pete na njegovim čizmama. Košulja i hlače bili su gotovo u prnjama, a šešir promočen znojem i prljav. Sve je to u Luisi pobudilo sažaljivu simpatiju.

Leatherwood se okrenuo. Na licu se vidjelo da trpi bolove. Previjenu ruku držao je na prsima.

— Čini se da smo se otresli potjere — rekao je.

— Morao bi tu ruku položiti u nešto — dobaci Luisa.

– Bilo bi korisno – uzvratila Leatherwood.

Luisine su usne podrhtavale. Odvratila je pogled. Karabin nije htjela odložiti, ali da bi napravila naslon za Cliffovu ruku, morala je to učiniti. Kad ga je ponovo pogledala, vidjela je kako stišće zube. Tad je naslonila pušku na stijenu i odvezala je rubac što ga je nosila oko vrata. Prišla je Leatherwoodu, odvezala njegov rubac i tako dobila podvoj za ozlijeđenu ruku.

Kad je bila gotova, Cliff gurne među zube cigaru. Luisa uze pušku. Leatherwood se osmjehne.

– Još možeš zaraditi pet stotina – rekla je Luisa.

– Već ih imam, amiga – odvratio Leatherwood.

– Ako zadržiš zlato. Čini se da te ništa ne može odvratiti od te namjere.

– Bilo bi potrebno nešto više od riječi, Luisa – reče Leatherwood.

– Šteta.

– Htio sam dijeliti s Andyjem – reče Leatherwood – no ti si valjano zaslužila dio. Sa svojom polovicom možeš raditi što ti drago. Ako bi te radovalo da je predaš Juarezu, učini to. Ja sa svojim dijelom imam drukčije planove.

Leatherwood pogleda cijev karabina i ponovo se osmjehne. Oči su bile modre kao more.

– Uprla si je doduše u mene – rekao je – ali nećeš pritisnuti obarač. Nisi dovoljno hladnokrvna.

– Danas sam ustrijelila jednog čovjeka. Mogu i drugoga – reče Luisa.

– Ne vjerujem, amiga.

– Onda si slijep i lud.

Leatherwood skine torbe s ramena i ponudi ih Luisi, no ona je poravnala puščanu cijev i zapovijedila:

– Ispusti ih i okreni se!

Leatherwood se pognuo kao da će odložiti torbe, no brzo kretnjom bacio ih je u karabin. Puška je odbačena. Istoga trenutka Leatherwood je glavom naletio na djevojku. Luisa nije pala. Uspjela je podići pušku iznad glave i cijev pogodi Leatherwooda iza uha.

Cigara mu je ispala iz usta i pala pred Luisu u prašinu. Leatherwood se nije uspio zadržati i pao je na slomljenu ruku. Vidjelo se da trpi strašne bolove.

Blijeda lica Leatherwood se prevrtao i grčio na tlu. Luisa je htjela priskočiti da mu pomogne i jedva jedvice prizvala je u svijest činjenicu da su neprijatelji.

Luisa podigne torbe i pričvrsti ih iza svoga sedla. Radeći to nije ispuštala Leatherwooda iz vida. Kad se odmakla od rida, Leatherwood se nalaktio, dohvatio cigaru, obrisao je o košulju i ponovo je pripalio.

– Čovjek kao što si ti mogao bi Juarezu biti koristan – napomenula je Luisa.

– Vjerujem.

– Borac si. Bio bi dobar voda.

– I kad bi revolucija pobijedila, što bi se tada dogodilo?

– Ne znam. Ali sve u svemu, ljudi nisu tako loši kao što ti misliš.

– Niti tako dobri kao što misliš.

Luisa slegne ramenima.

— Odbaci revolver — rekla je. — Konja ću ti ostaviti. Leatherwood baci revolver. Luisa ga je podigla. Izvukla je zatim Leatherwoodovu pušku, skočila na svoga ridana, pognala ga nizbrdo i skrenula prema jugu.

Leatherwood je ostao sjediti prekrivenih nogu sve dok Luisa nije nestala s vida, zaslonjena brijegom. Tad je s mukom ustao. Luisa ga je nasamarila. Bio je zauzet vojnikom, a osim toga bolovi su mu mračili misli. Odlučio je da ode do mrtvoga federalista, uzme pušku i krene za Luisom.

Ovaj put neće griješiti.

* * *

Leatherwood uze vojnikov karabin i ždrijebac je krenuo kasom. Svaki njegov korak potresao je ruku koja je sve jače boljela. Kvruga na glavi također se javljala kucanjem.

Cliff je pratio vlastiti trag prema sjeveru, sve dok nije naišao na otiske ridanovih kopita.

Luisin put vodio je između brda. Obišla je greben od pješčanika i sišla u isušeno potочно korito u klancu.

Leatherwoodov pogled otkrio je nešto što ga je prisililo da stane. Različiti tragovi potkova najprije su tekli usporedo s Luisinima zatim su ih presijecali. Prema Leatherwoodovoj ocjeni, bilo je posrijedi pet ili šest jahača. Ovdje su zastali, proučavali tragove i onda krenuli za Luisom.

Leatherwoodu pobjegne preko usta psovka.

Mamuznuo je ždrijepca tako da je zafrktao i dao se u kas pješčanom pustinjom u koju su izbili. Ludost postupaka što ih je činio izazivala je trpak okus u Cliffovim ustima, no ništa drugo nije mogao poduzeti. Morao je preteći jahače, ispaliti među njih nekoliko salvi i namamiti ih u brda. To će Luisi pomoći da odmakne.

Noć se spuštala. Približavanje jahača najavljiavao je konjski topot. Leatherwood se sklonio u raspuklinu među stijinama.

Staza je prolazila ispred njegova skloništa. Skutrio se u sjeni i čekao. Napokon se pojavila konjska glava. Konj je prokaskao pokraj njega. Ispod sivosmedega sombrera bilo je lice Manuela Aprise.

Leatherwood se nehotice ukočio. No Aprisa je gledao naprijed. Iza njega već se pojavio drugi jahač, a onda Luisa i zatim trojica pobunjenika jedan za drugim.

Djevojka bijaše blijeda, upalnih obraza, no tragovi nasilja nisu se opažali, što je Leatherwoodu donijelo okakšanje. Ponovo je pogledao za Aprisom. Iza njegova sedla bile su privezane torbe.

Kad su pobunjenici otišli, Leatherwood se izvukao iz skloništa i pošao je za njima na sigurnoj udaljenosti. Kraj mu se činio čudno poznat. Kad je otkrio stijenu nalik na dimnjak, znao je točno gdje se nalazi. U dolini je Viehova koliba.

Kod sljedeće uzvišice zaustavio je konja. Odveo ga je u zaklon iza stijene, sjahao je i s karabinom preko koljena počeo drijemati.

U radno svitanje bio je na nogama. Ispred i iza njega pružala se pustinja. Provjerio je oružje i krenuo lijevo. Preko male nezaštićene čistine došao je do sljedeće uzvišice i popeo se na nju. Odatle je vidio kako dim kulja iz kolibe. U zraku se osjećao miris meskvita.

Leatherwood je obišao nisku grmovaču i izbio na čistinu koja je vodila prema kolibi. Strana na kojoj se nalazio padala je poprilično strmo. Staza bijaše pješčana. Podalje lijevo bilo je raslinja, u zaštiti kojega se moglo doći do stražnje strane kolibe. Staja se nalazila na desnoj strani, nasuprot uzvišici na kojoj je proveo noć.

Na pragu kolibe pojavio se muškarac. Ogledao se naokolo i pošao prema staji.

Leatherwood je instiktivno podigao pušku, no brzo ju je spustio. Istoga trenutka udario je metak pokraj njegove čizme. Pucanj je razbio tišinu.

Čovjek na dvorištu prestrašeno se okrenuo. Iz kuće su izjurila dva njegova drugara. Prvi je pokazao rukom prema brijegu i obojica su počela pucati u Leatherwoodovu smjeru.

Leatherwood se bacio u zaklon. Skutrio se u nekoj udubini.

Strijelac je bio desno iznad njega.

Drugi metak bacio je po njemu pijesak. Leatherwood se podvukao pod neki grm i razmišljao što da uradi.

Ruka ga je ponovo paklenski boljela.

Više nije bilo izgleda da zas koči Aprisu i njegove ljude.

Jeka prvih pucnjeva još nije bila zamrla kad je Leatherwood podigao karabin i uzeo na nišan trojicu u dvorištu.

Prvi metak pogodio je srednjega u prsa.

Leatherwood opali ponovo. Metak je udario pokraj cilja u zemlju. Jedan od dvojice pobunjenika potrčao je prema kući, drugi je pojurio prema staji.

Kako Leatherwood nije htio da se Aprisini jahači podijele, gađao je u toga zadnjega. Promašio je, no momak je zbog nečega promijenio smjer i požurio prema kući.

Cliff je potražio bolji položaj.

S novoga mjesta vidio je samo jednu stranu kolibe. No došao je tako blizu da je ispod sebe mogao dobro promatrati dvorište i staju. Dvorište se protezalo uzvišenjem gotovo do vrha. Na lijevoj strani bilo je školjkasto udubljenje. Na desnoj strani bila je neravna strmina, gdje se nalazio strijelac u zasjedi. No nije se smjelo računati s tim da je ostao ondje.

Leatherwood se zagledao u pješčanu dolinu, u kojoj je mirovala koliba. I strijelčeva puška nije se oglašavala. To je značilo da se taj stražar kreće, što je Cliffa uznemirivalo. U takvoj situaciji nije se mogao posvetiti Aprisi i njegovoj pratnji.

Rašlje jednoga drveta bile su dohvatu. dohovatu. Leatherwood nasloni pušku i ospe salvu na krov kolibe. Pucao je visoko jer znao je da je unutra Luisa.

Cliff ponovo napuni pušku. Radio je jednom rukom, sporo. Puščana cijev bijaše vruća. Kad ju je ponovo namjestio u rašljama, uzeo je na udar stražnju stranu kolibe. U nozdrvama je osjećao barutni dim. Na zidu kolibe vidjelo se gdje je olovo oralo svoje brazde.

Jutarnje sunce rastjeralo je izmaglicu. Polako je prevladavala dnevna vrućina. Stražarova puška javila se s novoga položaja no tanad je udarala desno od Leatherwooda.

Leatherwood je ostao na svome mjestu. Znao je da ga strijelac želi izagnati iz zaklona. Ubacio je ponovo metke i još jednom zapucao po stražnjoj strani kolibe. Zatim se naslonio natraške i počeo razmišljati.

Aprisa je bio u klopci, no Leatherwood je znao da to ne može dugo trajati. Uzeo je ponovo pušku i ispalio nekoliko metaka u dimnjak.

Poslije toga potrčao je Cliff prema zapadu. Trčao je preko čistine, stigao do vrha i pogledom potražio bljesak metala na suncu, kako bi ustanovio gdje je stražar koji je opet šutio neko vrijeme.

Ništa se nije vidjelo.

Leatherwood je krenuo dalje, gazeći po suvarcima. Išao je u luku, a na šezdesetak koraka daleko od staje zaustavio se iza skupine kržljavih hrastova. Preko staje motrio je kolibu.

Na vratima je uvrebao kretanju. Ležao je u vrelom pijesku koji ga je pekao za prsa. Šešir se natapao znojem.

Iznenada se javila opet stražarova puška. Na vratima ko-

libe pojavio se muškarac i odmah nestao.

Leatherwood se počeska po glavi. Ruke su mu bile oblijepjene pijeskom, a jednako tako i usnice i lice. Znao je da mora dalje. Zaklon nije bio dovoljno dobar.

Aprisini ljudi okupili su se u sredini kolibe. Netko je opet prišao vratima i čak pripalio cigaretu.

Leatherwood više nije pucao po kolibi i ljudi su se oslobodili. Razmišljao je o tome da nekoliko puta opali u krov, no odustao je. Toga trenutka nitko nije znao gdje se nalazi. Pucnjevi bi to otkrili.

Stražarova puška oglasila se, no ovaj put na Leatherwoodovu radost, s druge strane prodoline. Dolje dakle ima četiri protivnika. Onaj peti bio je na straži. Njegov trenutni položaj davao je Leatherwoodu makar nekoliko minuta sigurnosti.

Neki je čovjek izišao u dvorište i zagledao se u smjeru odakle su dopirali pucnjevi. Ledima je bio okrenut staji. Nešto je rekao i vani se pojavio Manuel Aprisa.

Čovjek je pokazivao prema vrhu. Manuel Aprisa zagledao se u tom smjeru i viknuo neku zapovijed. Iz kolibe je iskočio čovjek s puškom i dodao mu je. Manuel Aprisa pretraživao je pogledom uzvišicu.

Dok su pogledi protivnika bili uprti u stijenu na vrhu, Leatherwood je puzao prema čistini. Pretrčao ju je zaštićen stajom. Našao se kod stražnje strane a nitko nije pucao. Pri ljubio se uz drven zid i predahnuo. Srce mu je divlje lupalo.

Aprisa je govorio grlenim glasom:

– Ondje zacijelo vreba federalist.

Drugi je mislio:

– Gringo! Luisin pomagač!

– Toga ne bi ništa navelo na takvu ludost – uzvratila Aprisa.

– Žena može muškarca navesti na svašta.

– Ona je Delgado. Gringo pistolero ne pripada u to društvo.

– Idemo radije u kolibu. Ovdje nije najsigurnije.

– Moramo preuzeti rizik. Uhvati li Antonija, imat ćemo teškoća. Ali možda imamo sreću. Izmamiti li ga Antonio iz zaklona, izrešetati ćemo ga.

Dok je jedan od pobunjenika išao prema kolibi, Leatherwood pride uglu i podigne pušku.

Toga trenutka Aprisa se okrenuo. Koraknuo je naprijed i podigao je glavu. Usnice su mu drhtale. Leatherwood reče:

– Ispusti topuzinu!

Aprisa je poslušao. Oružje je palo na tlo. Na Leatherwoodov znak Aprisa ga nogom odgurne od sebe.

Leatherwood ovlaži jezikom usnice.

– Hej, ti tamo, pošalji Luisu van, ali s torbama! – viknuo je.

Aprisa je stajao mirno, jasnih očiju i bez straha.

– Predlažem nešto za obostrano dobro – rekao je. – Ti uzimaš djevojku, ja zlato.

– Amigo, u tvom položaju ne daju se prijedlozi. Uzet ću jedno i drugo. Reci svome čovjeku da izide.

– Pedro ostaje gdje jest. Uzet ćeš djevojku, ili će joj Pedro prosvirati lubanju.

– Što bi se tada dogodilo s tobom?

– Imam čovjeka gore na vrhu i drugoga u kolibi. Budem li mrtav, tvoj se položaj neće popraviti ni za dlaku. Kao što rekoh, uzmi djevojku i bježi.

– Reci Pedru da požuri.

Drugi Meksikanac otvorila usta, no odmah ih zatvori. Stao je gutati kao da mu zapinje suh zalogaj.

– Možeš se izvući ako poslušas Manuela – rekao je.

Leatherwood mu ispali metak pred noge. Pijesak je prsnuo uvis i čovjek je odskočio natraške. Upalih obraza buljio je u lijevak što ga je napravio metak. Kad je podigao glavu, stajao je bez riječi.

Leatherwood zaprijeti:

– Hoćeš li ostati živ, reci momku u kolibi da izide.

– Pedro, molim te...

Iz kolibe su se čuli neki zvukovi. Aprisino lice malo se opustilo. Ramena su se ponovo spustila.

Iz kuće je izišao čovjek mutna pogleda. U desnoj ruci držao je torbe. Ispustio ih je na tlo i odmaknuo se. Na pragu se pojavila Luisa.

Luisa je odmah izvukla pedrov revolver i zatakнула ga za pojas. Zatim je prikupila ostalo oružje, podigla torbe i požurila prema Leatherwoodu.

Aprisa je to promatrao mračnim pogledom.

– Nećete se izvući živi – rekao je. – Trebalo je da poslušate mene.

Leatherwood je pogledao prema mjestu gdje se nalazio njegov konj. Mogao bi uzeti nekoga od Aprisinih konja, no na ždrijepca se bio naučio.

— Dovedi dva konja, Luisa!
— naredio je.

Luisa pohita prema staji i začas je opet bila u dvorištu. Jahala je crvenka s pjegom na čelu. Leatherwood je uzjahao Aprisina arapskog ždrijepca.

Tad Leatherwood pokaže prema brdu.

— Idi pred nama, Aprisa! — rekao je.

— Ako me hoćeš ubiti, učini to ovdje — opirao se Aprisa. — Neću ni koraknuti.

— Nitko te neće ubiti — napomene Leatherwood. — Ali pratit ćeš nas do granice.

— Ni koraka!

Leatherwood podigne pušku. Gadao je među Aprisine smeđe oči. Prst se grčio na obaraču. To je vrijedilo više od riječi. Aprisa je razumio taj jezik. Prvi put njegov je vid zastao strah. Počeo je hodati ispred konja.

Metak udari u staju. Začula se zapovijed:

— Baci pušku, amigo! Drugi metak pogodit će te u glavu!

Leatherwood se trznuo. Ispustio je pušku. Aprisa ju je odmah podigao, ispružio ruku i skinuo torbe s Luisina konja. Leatherwoodu je dao znak da sjaše. Ostali Meksikanci prišli su i razoružali Luisu.

Aprisa je žmirkao.

— Ludi si negoli sam mislio — gundao je.

— Zlato vrijedi mnogo — reče Leatherwood.

— Ali tebe je privlačilo još nešto.

Leatherwood slegne ramenima.

S desne strane približavao se Meksikanac s puškom. Bilo je očito da je vrlo zadovoljan sobom. Preko cijeloga lica raširio mu se osmijeh.

Aprisa zapovijedi:

— Pedro, osedlaj još tri konja!

Leatherwoodovo lice ostalo je bezizražajno. Još tri konja, to je značilo ukupno pet. Njih je u dvorištu bilo šest.

Leatherwood gurne cigaru među zube, odgrizne joj vrh i pripali je.

Aprisa je gledao u tlo pred Leatherwoodovim nogama. U njemu je bješnjela bura. Obrve su mu se nakostriješile. Kad je trgnuo glavu uvis, činilo se da će mu ispasti oči.

— Gringo — rekao je — nije posrijedi kod tebe zlato, nego Luisa! Što ti je obećala?

• Luisa se odmah javila:

— Ništa! Bili smo previše zaokupljeni time da izbjegnemo tebe i tvoje vojnike.

— Namagarčila si me, Luisa! U logoru si bila pokorna. No kad se pojavio on, razvila si zastavu i prešla k njemu.

— Među nama nema ničega.

— Znam ja toga čovjeka. Voli zlato. On bi krao, lagao, varao i ubijao. Ali samoubojstvo ne bi počinio. Ne, njega je privlačilo nešto više od zlata. Gringo, htio bih znati što se događalo u brdima.

— Manuel, ti si običan magarac! — reče Leatherwood.

— Jednako pitanje postavljao sam sebi kad sam prvi put došao u tvoj logor. Luisu nisam poznavao, i to

me ispričava. Ali ti bi ipak morao znati da je ona rezana od drukčijega drveta.

— Zašto si onda došao po nju?

— To ti ne bi razumio. Ni ja sam to ne shvaćam.

— Ali došao si zbog nje, ne zbog zlata!

— Držim da bi mogao imati pravo, amigo — reče Leatherwood mirno.

— Penji se u sedlo, Luisa — reče Manuel Aprisa.

Luisa se nije micala.

Leatherwood je čekao da se djevojka popne na konja. Kad se to dogodi, Aprisa će podići pušku.

Luisino lice imalo je boju krede. No ona je ipak razmišljala o izlazu. Zagledala se u Manuela sigurnim pogledom.

— Pustit ćeš ga, Manuel — rekla je.

Aprisa zaniječe glavom.

— Pustit ćeš ga. U logoru si mi odao svoje planove. U njih sam uključena i ja. Rekla sam da me to ne zanima. Ali ako ga ostaviš u miru, bit će kako si želio.

Oružje u Aprisinoj ruci nije više bilo podignuto. Oči su lutale između Luise i Leatherwooda. Zatim je podigao šešir sa čela i zagledao se u Leatherwooda. Nadimanje nozdrva govorilo je da kipi. Ubio bi bez oklijevanja, no druga žudnja bila je jača.

Aprisa gotovo zatvori oči i obrati se Luisi:

— Bez trikova?

— Dajem ti riječ!

— Onda neka bude kako kažeš.

— To nije potrebno, Luisa — umiješa se Leatherwood.

— Hoću da bude tako — reče djevojka.

Luisine riječi Leatherwoodu su zloćudno bubnjale u ušima. Nije mu se svidalo što radi, no uvidao je da drugoga izlaza nije bilo.

Aprisa je htio imati Luisu. Luisa se žrtovala za Cliffovu slobodu. Potresala ga je ta spremnost.

Luisa pogleda još jednom Leatherwooda u oči, zatim se okrene prema Aprisi. Stajala je pred njim u izgužvanoj, preznojenoj košulji i prljavim hlačama. No njezina je ljepota ostajala i morale su je vidjeti svake muške oči.

Može otići — reče Aprisa.

Luisa zatrese glavom.

— Ne — rekla je. — On će jahati s nama na sjever. Tako će zacijelo stići do granice.

— Kako hoćeš, Luisa — reče Aprisa.

VII

Jahali su u velikom luku prema sjeveru.

Leatherwood je odlučio da se ne zabrinjuje više time što će biti s Luisom. Ali misli su neprestano lutale oko nje. Pred njom se našlo teško vrijeme. Za ženu kao što je ona život s čovjekom Aprisina kova bit će nepodnošljiv. Aprisa nije poznavao čast i ponos i povući će Luisu u bezdan.

Kad su dosegli sljedeći brdski lanac, Aprisa je podigao ruku i skupina je stala. Manuel, side s konja, protegne se i pogleda ostale.

Leatherwood je ukočeno spuznuo sa sedla. Kad je nogama dodirnuo tlo, zatresao je ruku. Boljela ga je divlje. Olakšanje je mogao potražiti jedino u tome da šutke psuje u sebi. Dohvatio je čuturu i počeo piti dugim gutljajima. Put ga je isušio i morao je gutnuti još jednom.

Svi jahači držali su šešire pred konjskim gubicima.

Arapin Manuela Aprise počeo je rzati. Leatherwood je pokušao da šešir nekako postavi između ruke i tijela, no zbog bolova pogriješio je u stisku voda je potekla na tlo.

Iza Leatherwooda zagreble su čizme.

— Je li ti potrebna pomoć?
— pitala je Luisa.

Stajala je ispucanih usnica, s prašinom oko očiju i na licu, koja je prikrivala umor. Bila je blijeda. Košulja se već lijepila i za vrat.

Luisa skine svoj stetson i pridrži ga tako da bi Cliff mogao uliti vodu. Zatim je dala konju da se napoji.

— Svakome je ponekad potrebna pomoć — rekla je.

Zašto si me predala Manuelu? — pitao je Leatherwood.

— Ne znaš to?
— Žao mi je što sam te otjerao — reče Cliff potihom.

— Imao si razloga — odvrati Luisa. — Ali vratio si se. Što sad namjeravaš?

— Ne znam — reče Cliff.
— Juarezu su potrebni ljudi. Mojoj bi zemlji mogao i te kako koristiti.

— Oh, Luisa, ti još misliš na revoluciju?

— Ako uspije... Ali čemu da govorim? Ništa nisi dosad naučio!

— Kao ni ti. — Leatherwood podigne pogled i opazi da ih Aprisa promatra. — Najbolje bi bilo da odeš — rekao je. — Manuelu se ovo ne sviđa.

Leatherwood izvadi iz džepa cigaru i stavi je nepripaljenu u usta. Bila je posljednja i htio je uživati u njoj. Na hladno je može koristiti gotovo cijeloga dana. Nije to ono pravo, ali bolje je nego ništa.

Konj se napojio. Luisa se okrenula i pošla prema svojoj životinji.

Leatherwood nabije šešir na glavu. Vlaga mu je hladila tjeme.

Aprisa je skočio na kobilu koju je jahao i okrenuo se prema Luisi.

— Gringa se kloni — rekao je. — Idemo! Potratili smo mnogo vremena.

Uzjahali su. Aprisa je krenuo prema brdima.

Tad se začuo konjski topot.

Aprisa je pritegnuo uzde i izvukao revolver. Nigdje nije bilo pogodnoga mjesta za skrivanje. Susret se nije mogao izbjeći.

Pojavila se skupina jahača.

Aprisa je ponovo spremio revolver. Pobunjenik koji je jahao iza Leatherwooda glasno je predahnuo.

Jahači su se približavali. Ispod konjskih potkova kotrljalo se kamenje. Kad su jahači stali, podigli su prašinu.

Skupinu je tvorilo pet pobunjenika. Predvodio ih je Juan Alamo.

Juan Alamo gurne čizme duboko u stremene. Ruke je položio na sedlenu jabuku. Prsti su bili žuti od duhana. Širok sombrero zasjenjivao je njegovo seljačko lice sve do ponosnog brka.

— Kao što vidim, našao si je —
— govorio je Juan Alamo.

Očima je pratio Luisu.

— Nisam više vjerovao, chica — nastavio je i mrko pogledala Leatherwooda. — Kako te ovaj pistolero nagovorio da nas prevariš? Kakve ti je priče pričao?

— Duga priča — reče Luisa — koju vjerojatno ne bi shvatio.

— Kako si dospio ovamo? — upita iznenada Aprisa. — Započeo je glasila da tragaš južno od Viehove kolibe.

— Čuli smo pucnjave — reče Juan Alamo — i htjeli smo vidjeti što se događa. U dvorištu smo našli mrtvoga Miguela. Od vas ni traga ni glasa. Jahali smo prema zapadu i naletjeli na patrolu federalista. Gonila nas je, ali u brdima smo se otresli potjere. Počeli smo se vraćati.

— U blizini nema patrola? — upita Aprisa.

— Budi bezbrižan! Imaš li zlato?

— Imam.

— Zašto nisi dao signal? Brdima jašu ljudi koji bi se rado vratili u logor. Ni o čemu nisu obaviješteni.

— U uzbuđenju sam zaboravio zapaliti vatru — reče Aprisa. — Neka to učine tvoji momci. Srest ćemo se u logoru.

— Za taj posao dovoljan je jeda čovjek — reče Juan

Alamo. — Mi ostali štitit ćemo zlato.

— Čemu? Rekao si da nema opasnosti. Uzmi svoje ljude i radi što sam rekao.

— Stari Juan obori pogled. Razmišljao je.

— Daleko si na sjeveru — rekao je. — To nije pravi put u logor.

— Budući da imamo zlato — uzvratila Manuel Aprisa — nisam se smio izlagati riziku. Krenuli smo ovim putem zbog federalista. Poslije ćemo skrenuti prema zapadu.

Juan izvadi vrećicu s duhanom, naspe ga u papir i smota cigaretu. Pripalio ju je još i onda pognute glave.

— Što je s njim? — pitao je.

— Što bi bilo? — reče Aprisa.

— Još je živ.

— To se tebe ne tiče.

— Tiče me se sve što ima veze s revolucijom — odrješito će Juan Alamo.

— Imam zlato, i to bi trebalo da bude dovoljno — promrsila Aprisa. — Moje je da se Leatherwoodom učinim što me volja.

— A Luisa?

— Stari, previše zapitkuješ — reče Manuel Aprisa.

— A ti si škrt u odgovorima — uleti u riječ stari Juan Alamo. — Ne slažem se s tim.

Leatherwood je promatrao kako Aprisi podrhtava čeljust. Sukobio se s teškoćom što je nije mogao riješiti.

VIII

Jahači koji su bili iza Leatherwooda počeli su se zbijati. On i Luisa nalazili su se u sredini. Nije se mnogo ogledavao, no znao je da su ljudi sumnjičavi. U zraku se osjećala napetost.

Način kako su se Alamovi ljudi razmakli govorio je dovoljno po sebi.

Juan Alamo premještao se u sedlu. Promatrao je trojicu najbližih Leatherwoodu i Luisi. Zatim je ponovo pogledao Manuela Aprisu.

Hoću znati — počeo je — što će se dogoditi s njim.

— Gringa zaboravi — reče Aprisa. — Imaš zapovijed i izvrši je!

— Nešto je ovdje trulo — napomene stari Juan Alamo.

— Ništa, osim što si star i priglup — obrecne se Manuel Aprisa.

— Na zadatak šaljem Carlosa — reče Juan Alamo. — Mi ostali ostajemo kod zlata.

Aprisa se smješкао. Raširio je ruke. Djelovao je poput dobrodušnoga medvjeda. Kao da je baš dobro raspoložen, govorio je:

— Juan, ne shvaćam što je ovdje čudno. Rekao si da federalisti pretražuju brda. Je li pametno da Carlos ide sam? Mogla bi mu zatrebati pomoć, je li? Naša sigurnost neprestano mi je na srcu.

— Na mome je srcu zlato — reče Juan Alamo.

— I na mome, dakako, ali istodobno imam također druga zaduženja — uzvratila Aprisa. — Ja sam ovdje vođa.

Po Juarezovoj odluci. Ugrožavaš li to? Ako nije tako, jaši napokon za svojim zadatkom.

Leatherwood je budno motrio starca. Juanov sljedeći potez odlučit će o tome što da radi sam.

Cigareta je dogorjela i Juan baci opušak. Pogledao je Aprisu.

— Po mom sudu predaleko si na sjeveru — ponovio je. — To me uznemiruje.

Nestrpljivom kretnjom odgurne Aprisa sombrero prema zatiljku.

— Čovječe — opravdava se — rekao sam ti da smo morali izbjeći vojnike. Kapetan Ortega pročešljava brda.

— Ortega je mrtav — umiješa se Leatherwood. — Jučer sam ga ustrijelio u Viehovej kolibi.

Stari Meksikanac nehotice je trznuo uzde i njegov je šarac zarzao.

Aprisa je pogledom bijesno ošinio Leatherwooda. Zatim je pogledao jahače Juana Alamo. Bili su to snažni momci. Budno su pratili što se događa. Nitko nije krio napetost.

— Gringo laže — reče Aprisa. — Pistolero želi sačuvati kožu.

— Govorio sam istinu — reče Leatherwood. — Luisa može posvjedočiti.

— Govori, chica — reče Juan Alamo.

Luisine oči bile su upale u bljedo lice.

— Ništa ne znam — rekla je.

— Otkako se znamo — reče Leatherwood uhvativši je za ruku — neprestano govoriš o tome kako je revolucija važna.

Sad je došlo vrijeme da to dokazuješ. Znam da se bojiš za mene. Osim toga, htjela bi da Juan ne umre. No na vagu bacaš svoj život. Reci istinu, Luisa! Inače si se uzalud borila.

Luisa zgrči šake.

— Da, onako je kako je rekao — izustila je. — Ali nije rekao sve. Manuel nosi zlato na sjever. Ne namjerava za nj kupovati puške.

Juanovi kvrgavi prsti ispuste uzde. Ruka se spustila naniže. Ukočena lica zagledao se u Manuela Aprisu.

— Što je s ostalim kojotima? — pita je. — Koliko dobivaju oni?

Aprisa se smješкао. Još je glumio debeloga, dobrodušnoga medvjeda. Prešao je prstom preko orlovskoga nosa i rekao šaljivo:

— Bit će dovoljno za sve.

— Uzet ću torbe — reče Juan Alamo.

— Tako? Misliš da nisi dovoljno žrtvovao: ženu, dva sina... Hoćeš još? Još ne shvaćaš da nas Juarez iskorištava, kako bi došao do vlasti i lasti? To ne ide u tvoju staru glavu?

— Čovjeka kakav je Juarez ne možeš vrijeđati — oštro će Juan Alamo. — Daj zlato!

Smiješak na Aprisinu licu nije gasnuo. Okrenuo se u sedlu i pogledao u ljude iza Leatherwooda.

Dok se okretao, Aprisina ruka munjevito je izvukla revolver. Pucao je odmah.

Juan Alamo je pogoden. Krkljao je. Kad je stari Meksikanac pao s konja, Leatherwood zabije mamuze u slabine

svoje životinje. Ždrijebac je prestrašeno skočio i udario post-rance Aprisina konja.

Aprisin konj bijaše iznenađen i borio se za ravnotežu.

Nalet je istrgnuo Aprisu iz sedla. Pao je na tlo. Revolver mu je ispao iz ruke.

Leatherwood se bacio na tlo. Vidio je Aprisin revolver u pijesku i hitao je prema njemu. Uhvatio ga za cijev i podigao ga, no pred očima mu je preletjelo nešto crno izbilo mu oružje.

Bacio se natraške dovoljno brzo da mu Aprisina čizma prođe pokraj nosa.

Leatherwood se bacio na nj i prvim ga je udarcem pogodio u lice ispod sljepoočice. Udario je još jednom. Taj put pesnica se zabila u uho.

Manuel Aprisa podiže ruke i odbije sljedeći udarac. Brzim zamahom udario je protivnika u glavu. Kad se Leatherwood počeo štititi, Aprisa ga ljevicom udari po ranjenoj ruci.

Cliffu Leatherwoodu pade mrak na oči. U grlu je osjećao gušenje.

Aprisa ga je udario pesnicom u trbuh. Nije ga mogao zaustaviti. Teturao je. Tako je izbjegao udarac Aprisina koljena u slabine.

Cliff Leatherwood bijaše napola slijep. Jedva je disao. Iza očnih kapaka neprestano su se mijenjale boje. Zdrava ruka ležala je u pijesku, bez ikakve snage.

Apris se ustobočio nad njim. Leatherwoodovi prsti na neki su način zgrabili pijesak. Zamahnuo je i bacio ga. Nije vidio, ali osjetio je da se Aprisa

odmaknuo. Bolan žar prolazio je od prstiju preko ruku do samoga mozga.

Aprisa je psovao.

Leatherwoodu se vraćao dah. Gušenje je prestajalo. Vid se vraćao. Pred njime je Aprisa teturao trljajući oči.

Leatherwood je ustao. Sagnuo je glavu i navalio. Tjemnom je pogodio iznad opasača. Aprisi je nestao dah i zanio se natraške.

Leatherwood mu je zabio čizmu među rebra. Čuo je škripanje i vidio kako se Aprisino lice grči od bola.

Zamahnuo je još jednom. No Aprisa ga je uhvatio za nogu i zakrenuo je svom snagom. Leatherwood je pao na leđa, ali odmah se okrenuo i ustao.

U ustima se prašina umiješala u kašu.

Aprisa je ponovo napao. Leatherwood mu je polomio nekoliko rebara, ali taj je čovjek bio izdržljiv.

Aprisa je udarcima pogadao.

Leatherwood je ispružio ljevicu i nastojao ga zadržati. No njegovi udarci kao da nisu imali učinka. Aprisa ih je primao bez treptaja.

Kako je god Leatherwood uzmicao, Aprisa ga je pratio. Ponovo ga je počelo gušiti u grlu. Ruka ga je boljela. Znao je da si može pomoći jedino napadanjem. Uspravio se i udario. Jedan udarac u prsa izazvao je kod Aprise grč. Očni kapci počeli su se stiskati. Leatherwood se pribrao i udario još jednom u isto mjesto.

Aprisa je uzdahnuo. No uspio je pogoditi Leatherwooda u bradu i odmah zatim

u čelo. Leatherwood je pao. Pri pokušaju da ustane osjetio je da mu krv puni usta.

Lijevom rukom počeo se naslijepio pipavati. Tako je osjetio komade drveta kojima je bila stegnuta ranjena ruka.

Zamahnuo je njome kao maljem. Pogodio je Aprisu posred lica. Bol mu je potresla tijelo. Niti je mogao misliti, niti se mogao pokrenuti. Ni bol više nije osjećao.

Poslije nekog vremena osjećaji su se vratili. I vid.

Aprisa je ležao desno od njega, razbijene glave.

Luisa je stajala pokraj konja i promatrala sve to pepeljasta lica. Iza nje bili su ukočeni Jose, Pedro i Antonio.

Leatherwood se okrenuo tako da vidi ljude koji su jahali s Juanom Alamom. Juan je ležao licem u prašini. Na prsluku je bila tamnocrvena mrlja.

Leatherwood se uspravio. Bio je na kraju snaga. Nekoliko koraka dalje vidio je cijev Aprisina revolvera, no Cliff nije mogao smoci snagu da dođe do njega i da ga podigne.

Vrijeme je prolazilo. Nitko nije ništa poduzimao.

Luisa je prišla Leatherwoodu s čuturicom u ruci. Otvorila ju je i počela ga polijevati po glavi. Voda bijaše toplano ipak je osvježavala. Ako ništa drugo, rastjerivala je crvenkastu maglicu što je okruživala Leatherwooda.

Cliff oprezno smjesti slomjenu ruku u rubac.

Luisa ga je podupirala.

— Antonio — govorila je — Pokopaj Manuela i Juana. Zatim povedi ljude u logor.

— Što će biti sa zlatom? — upita Antonio.

Gringo pistolero neka odluči — reče Luisa.

Leatherwood pogleda djevojku. Pridržavala ga je tako da joj je jasno vidio pore na licu. Brada i nos bijahu prljavi. Ispod očiju nakupili su se tamni kolobari. Vjetar i sunce izmučili su kožu. Toga trenutka nije bila lijepa. Tjelesno ne. Ali u očima je bilo nečega što Leatherwood nikad nije vidio ni kod jedne žene. Nije znao opisati što je to. Ali postojalo je. Vid ga nije varao.

— Kupit ćemo puške — rekao je.

Antonio položi ruku na revolverski kundak.

— Manuelov plan više mi se svidao — rekao je.

Voda Alamovih jahača potjera konja u stranu.

— Manuel je zato mrtav — rekao je. — Možeš mu praviti društvo.

Antonio olabavi ruku. Zagledao se u zemlju. Ljudi iza njega šutjeli su.

Luisa reče mirno:

— Zlato nosimo na jug. No ako kupimo puške, vojnici i ovi razbojnici naći će se između nas i Juareza.

— Radi po volji, amiga — reče Leatherwood se raskoračio. Jahači Juana Alamo postrojili su se iza njega. Bio je to nedvojben znak vjernosti.

A zlato?

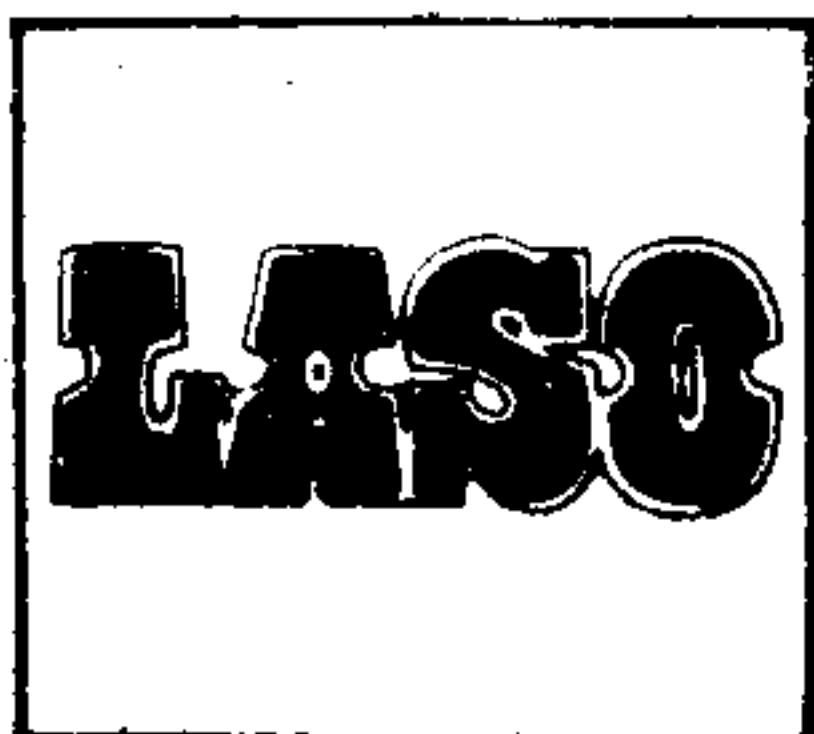
Luisin smijehak bio je Leatherwoodu dovoljna nagrada. Čudio se tome, osjećaj ga je zadovoljavao. Zlopatio se u tom kraju i borio se za nešto prema čemu je bio ravnodušan. Neko mu je vrijeme bilo potrebno da to spozna i shvati. Sad mu je sve bilo jasno. Ljudi imaju svoja načela, kao što su ih imali on i Andy Perkins.

Andy je mrtav i sve zlato Meksika ne može ga oživjeti.

Zlatnici u torbama omogućavali su da su kupi koješta i mnogo. Ali vrijednost njihova sjaja Leatherwood je našao u caklenju Luisinih očiju.

U PRIPREMI:

J. R. Roberts
POTRAGA ZA JENNY

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1404 d, a za 6 mjeseci 702 d. U cijenu je uračunat popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR „Vjesnik“, Interna banka Zagreb, s oznakom „za Laso“.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50 Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00

Uplata na devizni račun 30101-37-25730-3252051 kod – Zagrebačke banke Zagreb (za „LASO“).

Ekonomska propaganda: „Vjesnik“, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 15.000 d, c/b stranica 10.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

IZDANJA ZA VAŠ^v ODMOR!

LASO izlazi svakog petka

TRAG izlazi svakog 13. u mjesecu

ALAN FORD izlazi svakih 14. dana (u srijedu)

ŽIVOT izlazi svakog utorka

SIRIUS izlazi svakog 5. u mjesecu

TOM i JERRY izlazi svakih 14. dana (u srijedu)

RS MAGAZIN dva puta godišnje (ljet-zima)

SPECIJALNI LASO dva puta godišnje (ljet-zima)

Život EROTIKA izlazi jednom mjesečno

NAŠ STRIP izlazi jednom mjesečno